

Oslo kommune

Budsjettdokument

Utsnitt fra Reidar Aulies
Arbeiderbevegelsens
utvikling i Oslo.
Bildet er plassert
i Rådhushallen.

Byrådets forslag til budsjett 2016

og økonomiplan 2016–2019

DEL 1

■ Hovedprioriteringene i budsjettforslaget 4

- By i vekst 6
- Kunnskapsbyen 8
- Talentenes by 10
- Byen for alle 12
- Ung by 14
- Byen for de eldre 16
- Blågrønn by 18
- Idrettsbyen 20
- Bærekraftig bytransport 22
- Trygg og velorganisert by 24

■ Økonomiplan 2016–2019 26

■ Innstilling til vedtak 36

■ Vedlegg 52

Til Oslo bystyre

Byrådets forslag til budsjett 2016 og økonomiplan 2016–2019

Byrådet legger med dette frem sitt forslag til budsjett 2016 og økonomiplan 2016–2019. Budsjettdokumentet presenteres i to deler.

Del 1 presenterer hovedprioriteringer og profil i budsjettforslaget under ti hovedoverskrifter, på tvers av sektorinndeling og administrativ organisering. Del 1 presenterer også byrådets forslag til økonomiplan for 2016–2019 med en kortfattet redegjørelse for hvilke økonomiske rammebetingelser, økonomiske utfordringer og økonomisk handlingsrom kommunen opererer innenfor. Byrådets innstilling til budsjettvedtak presenteres til slutt.

Del 2 inneholder den detaljerte informasjonen om de enkelte budsjettkapitler, sektorene og de enkelte tiltak.

Byrådet legger samtidig med budsjettet også frem «Strategisk boligplan for eldre med hjelpebehov. Utbygging av Omsorg+ og sykehjem i Oslo – Rullering 2016–2026».

Oslo, 23. september 2015

Stian Berger Røsland

Eirik Lae Solberg

Hovedprioriteringene i budsjettforslaget

Årets budsjettforslag prioriterer skolen, investerer i fremtidens eldreomsorg og legger til rette for vekst i kollektivtrafikken. Byrådet satser også kraftig på idrett og styrker rusomsorgen. Ivaretaking av infrastruktur, anlegg og eiendommer prioriteres.

Kommunen er opptatt av å møte behovene til en voksende og stadig mer mangfoldig befolkning på en god måte. For å sikre gode tjenester og en sunn økonomi også i årene fremover må kommunen ta i bruk nye og innovative løsninger.

Når barnebefolkningen vokser, øker behovet for skoleplasser i Oslo, og den kommende veksten i eldrebefolkningen øker behovet for pleie- og omsorgstjenester. Dette innebærer et fortsatt stort trykk på investeringssiden de kommende årene innen skole, sykehjem og omsorgsboliger. Veksten innebærer også betydelige investeringer på kollektivtransport, idrett og kultur.

Tjenestene som bydelene og skolesektoren utfører er viktige for dem som trenger det, og legger grunnlaget for fremtidig velferd og livsmuligheter. Byrådet har derfor som hovedprioritering å bruke mesteparten av den økte økonomiske handlefriheten i kommende økonomiplan til å styrke rammene til disse sektorene. Bydelenes rammekutt foreslås redusert med 79 mill. i 2016 fra 164 mill. til 85 mill. Det foreslås ingen rammekutt for skolesektoren i 2016. Byrådet prioriterer i tillegg øremerkede midler til rusomsorg, skolehelsetjenesten og helsestasjonene.

Tabell 1: Planlagte investeringer i mill. 2016–2019

Skolebygg	8 874
Barnehager	936
Sykehjem/omsorgsbol./inst.*	8 264
Kommunale utleieboliger	3 980
Samferdsel/kom.tekn.anlegg	9 925
Kirke, kultur, idrett og friluft	6 234
Byutvikling	1 297
Øvrig (IKT etc.)	1 894
Sum totalt Oslo kommune	41 405

*OPS-prosjekter tatt med som et bruttobeløp dvs. inklusiv mva og statstilskudd for å være sammenlignbare med investeringer i egenregi. Dette øker investeringsutgiftene med ca 2. mrd. sammenlignet med budsjettert beløp.

Oslo kommune har satt seg ambisiøse klima- og miljømål. For å redusere utslippene vil byrådet stimulere flere til å velge kollektivtransport og sykkel fremfor bil. Åpningen av Lørenbanen i april 2016 vil gjøre det mulig å frigjøre plass i t-banetunnellen øst-fra slik at t-banetilbudet utvides til 8 avganger i timen på Østensjøbanen.Byrådet fortsetter arbeidet med nye baner til Fornebu og A-hus og ny t-banetunnell gjennom sentrum. Byrådet vil trappe opp satsingen på sykkel ved å ferdigstille flere sykkelveier og å gjøre det tryggere og enklere å sykle i sentrum. I fireårsperioden vil det settes av 1,1 mrd. til «Sykkelprosjektet» som har ansvar for å finne gode løsninger for utbygging av hovedsykkelveinettet i Oslo.

Byrådet planlegger investeringer for 41,4 mrd. i perioden 2016–2019. Kommunen planlegger å investere 9,8 mrd. i skolebygg og barnehager, 8,3 mrd. på sykehjem, omsorgsboliger, institusjoner og kommunale boliger og 9,9 mrd. til samferdselsinvesteringer og kommunaltekniske anlegg.

Byrådet foreslår et driftsbudsjett på 52 mrd. Prioriteringene i budsjettforslaget er sortert under ti overskrifter som favner ulike behov og viktige satsinger. Områdenes andel av brutto budsjettforslag fremgår av tabell 2. Hvert av de ti områdene er en sum av flere budsjettkapitler (se vedlegg side 52 for nærmere beskrivelse).

Byrådet vil at innbyggere og næringsliv skal merke at møtet med kommunen blir enklere, at kvaliteten på tjenestene blir bedre gjennom bruk av nye løsninger og økt brukermedvirkning. Det satses stort på økt bruk av elektroniske tjenester, selvbetjeningsløsninger og velferdsteknologi, særlig innen eldreomsorgen.

Velferdsteknologi skal sikre trygghet, sosial deltakelse og bedre mestring i hverdagen, samtidig som tjenester og fagkompetanse bedre kan styres til dem som trenger det mest.

Tabell 2: Områdenes andel av brutto budsjettforslag

Overskrifter	2015 ²	2016	2017	2018	2019	Beløp i mill. ¹
						%-andeler 2016
By i vekst	649	671	671	655	644	1,3 %
Kunnskapsbyen	12 539	13 135	13 414	13 613	13 758	25,4 %
Talentenes by	910	996	946	978	1 095	1,9 %
Byen for alle	12 258	12 761	12 730	12 700	12 664	24,7 %
Ung by	7 876	8 066	8 118	8 129	8 160	15,6 %
Byen for de eldre	7 100	7 306	7 379	7 391	7 366	14,1 %
Blågrønn by	3 058	3 064	2 934	2 943	2 943	5,9 %
Idrettsbyen	368	386	388	403	425	0,7 %
Bærekraftig bytransport	2 087	2 095	2 091	2 080	2 078	4,1 %
Trygg og velorganisert by	3 102	3 296	3 494	3 569	3 822	6,4 %
Sum	49 946	51 776	52 166	52 461	52 954	100 %

1) Tallene i kolonnen for 2015 er i 2015-kroner, mens tallene i kolonnene for 2016–2019 er i 2016-kroner
2) I kolonnen for 2015 er det brukt tall fra Dok3 2015.

Byrådet har i vedtatt økonomiplan innarbeidet 40 mill. til drift og 40 mill. til investeringer i velferdsteknologi, totalt 80 mill. I kommende økonomiplanperiode styrker byrådet satsingen med ytterligere 10 mill. årlig til drift og 300 mill. til investeringer. Av dette er 200 mill. avsatt til en låneordning til investeringer i velferdsteknologiske løsninger i bydelene. Byrådets samlede satsing på velferdsteknologi er dermed totalt 420 mill. i perioden.

Over 100 mill. er bevilget i 2015 og 2016 til oppgradering av lokal infrastruktur i Osloskolen, etablering av beredskapsløsninger på skolene, samt modernisering og fornyelse av Utdanningsetatens pedagogiske og skoleadministrative IKT-systemer.

Hovedstaden består av en mangfoldig befolkning fra de meget velstående til de mer levekårsutsatte. Byrådet følger opp boligbehovsplanen med at det innarbeides midler til 83 nye boliger for personer med nedsatt funksjonsevne, 175 boliger til personer med rus/psykiatri og 375 boliger til vanskeligstilte. Totalt etableres 633 nye boliger innen 2020. Om lag 550 av disse boligene forutsettes etablert i kommende økonomiplanperiode.

Bedre fagsystemer, mer bruk av velferdsteknologi og økt grad av digitalisering og selvbetjeningsløsninger vil frigjøre ressurser til å gi et bedre tjenestetilbud. Byrådet foreslår å sette av 50 mill. årlig til virksomhetenes investeringer i elektronisk sak-/arkivsystem, totalt 200 mill. i økonomiplanperioden. Videre foreslås det avsatt 45 mill. årlig til oppgradering av fagsystemene i helse- sosial- omsorgstjenestene, samt 25 mill. i 2016 til etablering av ende-til-ende overvåking av kommunens IKT-infrastruktur.

Byrådet prioriterer også idretten. I driftsbudsjettet styrkes ivaretagelsen av de eksisterende idrettsanleggene med 35 mill. årlig, tilsvarende en økning på ca. 60 prosent ifht. 2014 nivået. Det settes også av totalt ca. 750 mill. til å finansiere nybygging av Lambertseter flerbrukshall (ferdig i 2017) og nytt Jordal Amfi som ferdigstilles i 2018. Denne satsingen kommer i tillegg til at det i regi av Undervisningsbygg skal bygges 4 nye flerbrukshaller i tilknytning til skoler.

Byrådet prioriterer å styrke den løpende ivaretakingen av kommunens eiendommer og infrastruktur. I tillegg til den betydelige økte ivaretagelsen av idrettsanlegg settes det av til sammen 18 mill. årlig til styrket vedlikehold av sykkelveier, parker og byrom og fontener. Det settes også ytterligere av totalt 1,45 mrd. for å kunne sikre at de dårligste skoleanleggene kan erstattes/totalrehabiliteres slik at kapasiteten opprettholdes. Rehabilitering av barnehager og sykehjem foreslås også styrket med tilsammen 120 mill. i økonomiplanperioden.

Byrådet foreslår å styrke beredskapen i Brann og redningsetaten med 15 mill. årlig (halvårseffekt i 2016). Denne styrkingen kommer i tillegg til styrkingen på 6 mill. årlig som ble gjort i 2014. Byrådet foreslår også å øke avsetningen med ca. 45 mill. til nye brannbiler i kommende økonomiplanperiode.

Byrådet ønsker å styrke biblioteksatsingen og øker driftsrammen til bibliotekene med 5 mill. årlig. Styrkingen kommer i tillegg til fjorårets styrking på 15 mill. årlig som er innarbeidet i vedtatt økonomiplan.

By i vekst

Oslo skal være en attraktiv by hvor innbyggerne kan leve gode liv. Kommunen skal legge til rette for den forventede befolkningsveksten, samtidig som byens blågrønne og urbane kvaliteter ivaretas. Oslo skal være pådriver for å sikre bærekraftig vekst i hele Osloregionen.

Oslo opplever en periode med historisk høy befolkningsvekst. Per 01.07.2015 bor det 652 044 mennesker i byen, og befolkningsfremskrivingene viser at Oslo kommune kan forvente å ha over 800 000 innbyggere i 2030. Byrådet mener at veksten er grunnleggende positiv og vitner om en attraktiv og konkurransedyktig by som tiltrekker seg innbyggere og næringsliv.

I forslag til ny kommuneplan er det kartlagt et potensial for bygging av 120 000 nye boliger og 7,8 mill. m² næringsareal innenfor Oslos byggesone. Byrådets forslag til kommuneplan støtter opp om forslag til regional plan for areal og transport for Oslo og Akershus. Denne fremmes til behandling i Oslo bystyre og Akershus fylkesting høsten 2015. De siste ti årene har boligbyggingen i stor grad skjedd i indre by og dens randsoner samt ved kompakt fortetting rundt knutepunkter. Byutviklingen må i størst mulig grad være banebasert slik at veksten i persontrafikken kan tas kollektivt og med sykkel og gange.

Oslo kommunes viktigste oppgave i boligforsyningen er å sørge for at det til enhver tid finnes tilstrekkelig ferdigregulerte tomter slik at eiere og utbyggere kan møte etterspørselen. Byrådet fører en boligpolitikk som transformerer områder med lav og uegnet utnyttelse av arealene til nye attraktive boligområder. Kommunen er en aktiv pådriver og koordinator for ulike grunneiere når nye områder skal utvikles, og sikrer ferdig-

regulerte boligtomter og arealer for grønn, sosial og teknisk infrastruktur.

Befolkningsvekst i kombinasjon med demografiske endringer krever at det bygges, rehabiliteres og vedlikeholdes skoler, barnehager, flerbrukshaller, sykehjem, omsorgsboliger, boliger for vanskeligstilte og mennesker med nedsatt funksjonsevne. Det er satt av 300 mill. til tomtekjøp i 2016. I tillegg foreslås det å sette av ytterligere 300 mill. årlig til tomtekjøp i årene 2017–2019.

Byrådet er opptatt av at en stadig tettere by må ha rikelig med både grønne områder og urbane samlingssteder. Byens torg og møteplasser er viktige byrom for både innbyggere og besøkende. Det er i perioden 2007–2015 bevilget 121 mill. til utvikling og opprustning av eksisterende torg og møteplasser, og byrådet foreslår at det bevilges 15 mill. til formålet i 2016.

Byrådet er opptatt av en effektiv og brukervennlig plan- og byggesaksbehandling. Det arbeides med videreutvikling av løsninger som vil gi redusert tids- og ressursbruk både hos tiltakshavere/forlagsstillere og kommunen. Plan- og bygningsetaten er med i kommunens program for elektroniske tjenester som på sikt vil gi effektivisering. Prosjektene «Bedre byggesaksbehandling» og «Redesignet innsendt planprosess» (ny reguleringsplanprosess) implementeres i alle ledd i saksbehandlingen, og er godt mottatt av næringen. Det er bevilget penger til digitalisering av viktige deler av

1,2 mrd.

til tomtekjøp i økonomiplanperioden

byggesaksarkivet til Plan- og bygningsetaten i perioden 2015–2017. I 2016 vil som en del av dette arbeidet, om lag 40 000 saker bli tilgjengeliggjort i etatens saksinnsyn.

Goruddalssatsingen er kommunens og statens samarbeid om å forbedre miljø, samferdsel, bomiljø og levekår i Goruddalen. Prioriterte områder er opprustning av nærmiljøer, etablering av gode møteplasser, utdanning, kultur og inkludering. Partene har i løpet av Goruddalssatsingens åtte første år (2007–2014) bidratt med om lag 1,4 mrd. i ekstraordinære midler. Satsingen vil pågå ut 2016. Byrådet inngikk 31.08.2015 en intensjonsavtale med staten om videre områderettet innsats i Goruddalen etter 2016. Samarbeidet skal bidra til en varig forbedring av nærmiljøkvaliteter og tjenester i de mest utsatte lokalområdene ved innsats innenfor barnehage/skole, sysselsetting og nærmiljø.

Byrådet viderefører Levende Oslo, et samarbeidsprosjekt mellom Oslo kommune, staten og næringslivet i sentrum for å videreutvikle og utvide arbeidet med å gjøre byens sentrum mer attraktivt og tilgjengelig. Det legges vekt på forvaltning av sentrumsområdet, fornyelse av sentrale gater og plasser, samt drift og vedlikehold, arrangementer, sikkerhet og trygghet.

BYRÅDETS MÅL:

- Tilrettelegge for økt boligbygging
- Sikre Oslos blågrønne omgivelser og gode steds- og miljøkvaliteter
- Plan- og byggesaksbehandlingen skal være effektiv og brukerorientert

TILTAK:

- Identifisere nye områder for boligutvikling
- Vurdere byens omgivelser i arealplanleggingen
- Utvikle elektroniske tjenester

Høyre og venstre bilde: Utsnitt fra Reidar Aulies *Arbeiderbevegelsens utvikling i Oslo. Rådhus-hallen.*

120 000

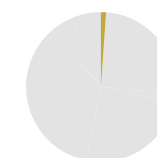
nye boliger og 7,8 mill. m² næringsareal – det er potensialet innenfor Oslos byggesone i kommende kommuneplan

15 mill.

til torg og møteplasser

40 000

saker vil bli tilgjengeliggjort i Plan- og bygningsetatens saksinnsyn

OMRÅDETS ANDEL AV BUDSJETT 2016:

1,3%

Kunnskapsbyen

I Osloskolen skal alle elever gis mulighet til å realisere sine evner og talenter. Elevene skal utfordres, inspireres og motiveres til å sette ambisiøse mål for egen læring og utvikling. Osloskolen skal bidra til sosial mobilitet og flere elever skal fullføre og bestå et 13-årig opplæringsløp.

Oslo er landets ledende kunnskapssentrum med mer enn 60 000 studenter og flere internasjonalt ledende utdannings- og forskningsmiljøer. Oslo skal være en attraktiv vertskapsby for både kunnskapsinstitusjoner og studenter, bl.a for at Oslo skal tiltrekke og beholde talenter.

Byrådet har høye ambisjoner for Osloskolen og prioriterer området høyt i budsjettforslaget. En av byrådets viktigste oppgaver er å sørge for at elevene fullfører og består videregående opplæring. En god utdannelse er for de aller fleste en forutsetning for aktiv deltakelse i samfunns- og arbeidsliv. Frafall i opplæringen er en belastning for den enkelte og en betydelig kostnad for samfunnet. I Osloskolen følges elevene tett i hele skoleløpet, og det blir iverksatt tiltak for å hjelpe elever som er i faresonen for å slutte.

Målet for Osloskolen er å legge til rette for best mulig tilpasset opplæring for alle elever. Elever med utfordringer skal få ekstra oppfølging og faglig sterke elever skal bli utfordret. Byrådet har innført et forsøk med toårig studiespesialisering ved Hersleb videregående skole.

Byrådet har inngått en intensjonsavtale med staten om videre områderrettet innsats i Groruddalen etter 2016. Som del av satsingen vil byrådet vurdere forsterket opplæring i basisfagene norsk, engelsk og matematikk, styrking av læringsmiljøet på skolene og videreutvikling av tiltak med norskkurs til foreldre og foreldreskole.

Byrådet vil stimulere til en skoleutvikling basert på nasjonal og internasjonal forskning. Statistisk sentralbyrå har utviklet skolebidragsindikatorer for grunnskolene i Oslo. Skolebidragsindikatorene viser at forskjellen mellom skolenes bidrag til læring er mindre enn det nasjonale prøver og eksamen tilsier. Kunnskapen fra skolebidragsindikatorer vil være med på å drive utviklingsarbeidet fremover.

Byrådet ønsker å gi lærere i Osloskolen muligheter til å lære mer om hvordan digitale læremidler kan brukes og utvikles for å gjøre elevene enda mer motiverte og kvalifiserte for fremtiden. Byrådet vil ta initiativ til en egen sommerskole for lærere i samarbeid med EdTech-næringen.

Byrådet vil legge frem en internasjonal strategi for Osloskolen der etablering av nytt internasjonalt grunnskoletilbud i regi av den offentlige skolen, videreutvikling av tilbudet i fremmedspråk og initiativ til internasjonal sammenligning av europeiske storbyer med basis i PISA-undersøkelsen inngår.

Som en av 34 kommuner har Oslo fått status som realfagskommune. Byrådet vil utarbeide en realfagstrategi som alle barnehager og skoler i Oslo skal følge, og det er etablert egne samarbeidsnettverk for arbeidet med realfag i barnehager og skole.

18 000 elever var meldt på til Sommerskolen Oslo 2015, en økning på 20 prosent fra 2014. Byrådet foreslår å øke bevilgningen til Sommerskolen med 2 mill.

352 mill.

til styrking av
skolebudsjettet i 2016

for å sørge for at alle får et tilbud også i 2016. Byrådet vil styrke svømmeopplæringen i Oslo ved å doble den obligatoriske svømmeopplæringen for alle elever innen utgangen av 7. årstrinn, til 20 obligatoriske svømmetimer på barnetrinnet f.o.m skoleåret 2016/17.

For å holde tritt med elevtallsutviklingen fortsetter byrådet storsatsingen på bygging og etablering av nye skoleplasser. Det er avsatt 8,9 mrd i økonomiplanperioden til investeringer i nye skolebygg og oppgradering av Oslo-skolene. I 2016 etableres 3 300 helt nye skoleplasser.

I økonomiplanen for 2016–2019 er det lagt inn ytterligere 1,45 mrd til totalrehabilitering og oppgradering av eksisterende skoler. Først ut er Lambertseter, Etterstad vgs. og Ruseløkka der rehabiliteringsprosjektene kan starte allerede i 2016.

Byrådet fortsetter også utviklingen av de videregående skolene og etablerer nye temaskoler, i samarbeid med eksterne. Valle videregående skole er planlagt etablert i det nye stadionanlegget på Valle i samarbeid med Vålerenga fotball. Utviklingen av temaskolene gjør tilbudet bredere og mer attraktivt og bidrar til at flere fullfører og består opplæringen.

BYRÅDETS MÅL:

- Alle skal lære mer – elevenes grunnleggende ferdigheter og kunnskaper i basisfagene skal styrkes
- Alle skal ha et godt lærings- og arbeidsmiljø, preget av ro og orden, fritt for mobbing, vold og krenkelser
- Flere elever og læringer skal fullføre og bestå videregående opplæring

TILTAK:

- Satse på lesing og skriving 1.–13. trinn. Lesing og skriving skal ivaretas i alle fag
- Innsats mot bråk, uro og problemadferd i skolen
- Legge til rette for flere læreplaner i private, kommunale og statlige lærebedrifter gjennom Samfunnskontrakten for flere læreplaner

Høyre og
venstre bilde:
Utsnitt fra
Per Kroghs
Byen og dens
oppland.
Kroghrommet.

4,8 mill.

til økt obligatorisk
svømme-
undervisning i
2016

8

skoler utvides
og står ferdige til
skolestart 2016

2 mill.

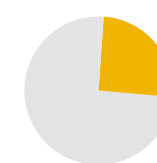
til flere elever i
Sommerskolen i
2016

60 000

elever i grunn-
skolen i 2016

3

helt nye skole-
anlegg åpner
dørene i 2016

OMRÅDETS
ANDEL AV
BUDSJETT 2016:

25,4%

Talentenens by

Oslo er talentenes by. Kommunen skal bidra til å styrke Oslos attraktivitet som kulturby, besøksmål, vertskapsby for internasjonale begivenheter, arrangementer og som internasjonalt konkurransedyktig etablerings- og investeringsområde. Det skal derfor legges til rette for å utvikle, utforske, forvalte og formidle kunst og kultur – og deltakelse og adgang for unge skal økes.

Hovedstadens befolkningsvekst gir muligheter for økt verdiskaping og sysselsetting. Oslo skal være talentenes og mulighetenes by. Byrådet vil utvikle og profilere Oslo som kulturby, vertskapsby og attraktiv næringsregion, nasjonalt og internasjonalt. Den næringspolitiske innsatsen skal tiltrekke og tilrettelegge for kunnskapsarbeidere og talenter, og skape gode vilkår for regionens entreprenørskapsmiljøer og næringsliv.

Samarbeidet med næringsliv og byens mange kunnskapsinstitusjoner og kreative miljøer styrkes for å:

- utvikle næringslivet og etablere flere vekstbedrifter med internasjonalt potensial i Oslo
- videreutvikle vertskapsfunksjoner for bedre å kunne ta i mot og integrere mangfoldet av talenter og kunnskapsarbeidere fra hele verden som ønsker å studere, eller etablere og investere i kunnskapsintensiv virksomhet
- profilere Osloregionen som nærings- og kunnskapsregion og reisemål

Kulturhovedstaden Oslo har landets største kulturtilbud, både i bredde og kvalitet. Byrådet fortsetter styrkingen av kulturtiltak i 2016. Tilskudd bidrar til nyskaping og eksperimentering, de styrker bredden og mangfoldet, og gir grunnlag for høy deltakelse i kulturlivet. Innsatsen skal senke barn og unges terskel til kulturlivet, også som utøvere av eget talent. Tilskuddene går til både de

etablerte institusjonene, kulturattraksjonene og festivalene, så vel som et mylder av mindre aktører, enkeltforestillinger, konserter og andre arrangementer.

Byrådet har nylig fremmet en melding om frivillighetspolitikk, og vil senere i 2015 fremme en bystyremelding om filmpolitikk. Det settes av tilsammen 15 mill. i 2016–2019 til oppfølging av disse.

Kulturnæringene gir arbeidsplasser og verdiskaping, og styrker byens attraktivitet. Kommunen skal være en god samarbeidspartner for byens kulturgründere og arrangører. Musikkbyen Oslo er en sterk live- og festivalarena. Hovedstaden skal være et attraktivt mål for flere store internasjonale arrangementer – og bli et foretrukket arbeidssted for nyskapende kunstnere. Eienommer og lokaler som er egnet som atelierer, produksjonslokaler og andre kulturformål, skal i økende grad stilles til rådighet. Et attraktivt og mangfoldig restaurant- og uteliv er en berikelse for byen og til glede for beboere og tilreisende. Byrådet vil legge til rette for en fortsatt velfungerende utelivsbransje som skaper arbeidsplasser, inntekter og kulturopplevelser.

Munchmuseet i Bjørvika skal bli et av verdens mest respekterte museer, med den synlighet, plassering og besøkstall som Munchs kunst fortjener. Munch-samlingen er en av Norges viktigste bidrag til verdens kulturarv, og det nye museet vil skape de beste forutsetninger for store kunstopplevelser for byens innbyggere og tilreisende. Utviklingen av museet skal

235 mill.

til kulturtilskudd i 2016

plassere Oslo som en ledende kunst- og kulturby. Det satses også stort på kunst i resten av byen. 0,5 prosent av de årlige investeringsbudsjettene avsettes til kunst i kommunale bygg og uterom. Investeringsaktiviteten er stor i kommunen, og det gir nær 164 mill. til kunst i 2016–2019.

Det nye hovedbiblioteket blir en ny regional og nasjonal flerbruksarena, der litteratur, kultur, kunnskap og informasjon formidles til et bredt publikum. Biblioteket skal være tilpasset borgernes behov. Byrådet satser også på sterke og gode bibliotekfilialer, og styrker driften i fireårsperioden ytterligere med 5 mill. årlig for oppfølging av bibliotekplanen. Dette går til bl.a «meråpne» bibliotek, barne- og ungdomsfilial på Tøyen og innføring av «LeseFrø» for barn. Økningen på 16,1 mill. i investeringsmidler fra 2015, styrkes ytterligere med 6 mill.

Barn og unge skal få bedre muligheter til kunst- og kulturopplevelser og egen deltakelse i byens kulturarenaer. I Den Kulturelle Skolesekken får alle elever møte profesjonelle lokale og nasjonale kulturutøvere. I snitt gjennomføres 16 forskjellige arrangementer hver skoledag. Oslo musikk- og kulturskole skal sammen med byens kulturliv gi barn mulighet til å utvikle talentet sitt til et profesjonelt nivå.

Hudøy feriekoloni for barn er et etterspurt og verdifullt tilbud. Byrådet øker derfor antall plasser og styrker vedlikeholdet med 4 mill. årlig.

BYRÅDETS MÅL:

- Oslo skal være en attraktiv by med høy verdiskaping
- Oslo skal være en ledende kunst- og kulturby
- Oslo skal være en by åpen for mangfoldets muligheter

TILTAK:

- Profilere Osloregionen for å tiltrekke talenter, besøkende og øke utenlandske investeringer og etableringer
- Etablere nytt hovedbibliotek i Bjørvika og nytt museum for Munch- og Stenersen-samlingen
- Kommunens eiendom og areal skal i større grad stilles til disposisjon for kultur, kulturnæringer, kreative næringer og kunstnerisk virksomhet

Utsnitt fra
Axel Revolds
Skipsfart og
industri.
Festgalleriet.

Utsnitt fra
Per Kroghs
Byen og dens
oppland.
Kroghrommet

164 mill.

til kunst i offentlige bygg og uterom 2016–2019

12 mill.

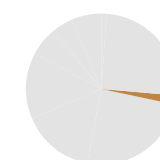
til filmsatsing i årene 2016–2019

2 mill.

til profilering av Osloregionen i 2016

34 mill.

til X Games Oslo i 2016

OMRÅDETS
ANDEL AV
BUDSJETT 2016:

1,9%

Byen for alle

Oslo er en mangfoldig by med omsorg for de svakeste. Kommunens tjenester skal bidra til gode liv for dem som i kortere tid er avhengig av bistand av helsemessige, sosiale eller økonomiske grunner. Alle har ansvar for eget liv, men byrådet vil sørge for et sikkerhetsnett for dem som trenger det, slik at alle får muligheten til å klare seg selv.

Oslo skal være byen for alle. Enhver innbygger skal ha muligheter for å leve et godt liv uavhengig av seksuell orientering eller sosial, etnisk, religiøs og kulturell bakgrunn. OXLO Oslo Extra Large skal synliggjøres for byens befolkning og handlingsplanen Stolte Oslo gjennomføres.

Byrådet satser på rusomsorg, og legger opp til styrket forebyggende innsats, sammenhengende behandlingsløp, flere rusfrie behandlingssteder og en styrking av ettervernet. Bolig og arbeid er viktige tiltak for mestring og bedre liv. Sentrumsarbeidet, et samarbeid mellom kommunen, spesialisthelsetjenesten, politiet og frivillige aktører, skal videreføres og styrkes. Å løse opp de åpne russcenene i Oslo sentrum står helt sentralt i dette arbeidet. Dette for å redusere rekrutteringen til rusmiljøet, bedre rusmisbrukeres livssituasjon og motivere til behandling.

Byrådet fortsetter satsingen på helsestasjonene og skolehelsetjenesten. Dette er to viktige helseforebyggende tiltak for barn og unge. Gjennom hjemmebesøk har helsestasjonene en unik mulighet for å oppdage, veilede og følge opp utsatte gravide og barn. Mange barnefødsler krever en styrket jordmortjeneste. En satsning på arbeidet ved helsestasjonene og skolehelsetjenesten forebygger sykdom og fremmer god fysisk og psykisk helse hos blivende foreldre, barn og ungdom.

Psykiske helseproblemer skal forebygges. Byrådet legger spesielt vekt på barn og unge, og etablerer fel-

les tjeneste med barne- og ungdomspsykiatrien i alle de offentlige videregående skolene. Helsehjelp skal være lett tilgjengelig og bistand skal fremme uavhengighet og evne til å mestre egne liv. Deltakelse i meningsfylt arbeid eller aktivitet, samt tiltak som bryter sosial isolasjon er grunnleggende. Tidlig hjelp til barn av rusmisbrukere og psykisk syke er et tema som løftes frem under regjeringens satsing knyttet til barnefattigdom. Byrådet ønsker å styrke oppfølgingen av barn med psykisk syke foreldre.

Oslos befolkning skal ha tilgang til akutt helsehjelp og gode legetjenester. Byrådet arbeider med etablering av en ny Storbylegevakt som skal sikre Oslo en moderne legevakt med høy kompetanse.

Byrådet vil at alle som har mulighet til det deltar i arbeidslivet og forsørger seg selv. Færrest mulig skal ha sosialhjelp som hovedinntektskilde. For å oppnå målet vil byrådet sette vilkår om aktivitet for sosialhjelp. Unge sosialhjelpsmottakere skal få opplæring og arbeidspraksis, og kvalifiseringsprogram og norskopplæring skal bidra til at enda flere blir selvhjulpne.

Byrådets mål er at flest mulig skal bli i stand til å eie sin egen bolig. Byrådet vil prioritere sosialt boligarbeid som hjelper flere til en mer selvstendig bosituasjon. Innlån fra Husbanken for videre utlån til privatpersoner for boligformål – den såkalte Videreutlånsordningen – videreføres med en utlånsramme på 1 mrd. årlig i økonomiplanperioden.

nye kommunale
boliger

Gode boforhold for lavinntektsfamilier skal prioriteres. Byrådet vil legge til rette for økt bruk av tilvisningsavtaler hvor kommunen får tilgang til flere utleileiligheter gjennom offentlig-privat samarbeid.

Gjennom traineeordningen for mennesker med nedsatt funksjonsevne får flere funksjonshemmede viktig arbeidserfaring. Prosjektperioden er forlenget med to nye år ut 2019.

Byrådet er inne i den største satsingen på kommunale boliger siden krigen. Det er innarbeidet ytterligere 2,3 mrd. til anskaffelse av 550 nye kommunale boliger i planperioden. 476 av boligene er til vanskeligstilte og 74 til personer med nedsatt funksjonsevne. Målsettingen er å møte behovet for kommunalt disponerte boliger innen 2020, i tråd med boligbehovsplanen. 75 prosent av behovet skal dekkes gjennom bygging, kjøp og leie, og 25 prosent skal dekkes gjennom tilvisningsavtaler. Byrådet vil etablere kommunale boliger over hele byen i tråd med boligbehovsplanen. Frem mot 2020 skal antallet kommunale boliger i Gamle Oslo reduseres med 220. Dette skal bidra til bedre spredning av den kommunale boligmassen i byen.

Sterk befolkningsvekst øker behovet for flere gravplasser og tilpassing til ulike livssyn. Byrådet opparbeider derfor flere gravplasser på Alfaset, og likestiller valg av gravferd ved å fjerne gebyret for kremasjon.

BYRÅDETS MÅL:

- Bedre folkehelse med særlig vekt på psykisk helse
- Trygg by med redusert rusbruk, vold og kriminalitet
- Trygge boliger og bedre hverdagsliv for alle

TILTAK:

- Tilby lavterskel psykisk helsehjelp til barn og unge i bydelene
- Løse opp russcenene i sentrum, ved å ta i bruk flere tilbud lokalt i bydelene
- Bistå vanskeligstilte på boligmarkedet og mennesker med nedsatt funksjonsevne til bosetting og oppfølging i bolig

Utsnitt av Henrik Sørensen
Arbeid. Adminis-
trasjon. Fest.
Rådhushallen.

Utsnitt fra Per Kroghs
Byen og dens oppland.
Kroghrommet.

12 mill.

årlig til styrking av
sentrumsarbeidet

20 mill.

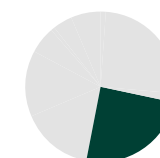
årlig til
booppfølging rus
og psykiatri

12 mill.

til kjøp av
rusplasser årlig i
perioden

180 mill.

til modernisering
av fagsystemer
i helse- og
sosialsektoren
2016–2019

OMRÅDETS
ANDEL AV
BUDSJETT 2016:

24,6%

Ung by

Byrådet har som mål at alle barnehager skal ha høy kvalitet og gi et godt pedagogisk tilbud. Det er spesielt viktig at alle barn i førskolealder lærer seg norsk, slik at de får en best mulig start i skolen. Byrådet vil tilby plass til flere enn dem som omfattes av den lovfestede retten til barnehageplass.

Oslobarnehagen skal gi alle barn et godt tilbud med høy kvalitet. Brukerundersøkelsene for Oslobarnehagen viser at foreldre i stor grad er fornøyd med tilbudet, men kvaliteten varierer for mye på tvers av barnehager og bydeler. Høy kvalitet på barnehage-tilbudet for de yngste bidrar til en god start på livet og bedre utdannings- og livsmuligheter. Byrådet vil derfor utarbeide en Oslostandard for tilvenning av barn i barnehage.

Grunnleggende kompetanse opparbeidet i barnehagen vil ha stor betydning for barns trivsel her og nå, og for senere læringsutbytte i skolen. Det er spesielt viktig at barn lærer seg norsk. For å sikre god språkutvikling vil byrådet at språkferdighetene til alle 3-åringer skal dokumenteres. Oslostandard for systematisk oppfølging av barns språkutvikling er revidert slik at det finnes gode rutiner for språkarbeidet. Et språkprogram for systematisk norskopplæring av førskolebarn har vært prøvd ut i fire barnehager og skal etter evaluering og revidering innføres i flere barnehager.

Byrådet utarbeider en kompetansestrategi med tiltak for alle ansattegrupper i barnehagene. Byrådet vil gi stipend til dem som fullfører den nasjonale barnehagestyruddanningen. Det skal også utarbeides en egen opplæring for pedagogiske ledere.

Byrådet vil innføre et introduksjonskurs i barnehagearbeid for alle nyansatte i Oslobarnehagen. Byrådet har en ambisjon om å øke andelen fagarbeidere i barnehagene ved å gi 50 barnehagemedarbeidere nødvendig

opplæring, i tillegg til dem som utdannes gjennom praksiskandidatordningen. Videre satses det på egne kurs i språkutvikling både for ledere og øvrige barnehageansatte. Byrådet vil ta initiativ til å utvikle et samarbeid med Høgskolen i Oslo og Akershus om utdanningsbarnehager for å skape bedre kobling mellom barnehagelærerutdanningen, forskning og praksis.

Betydningen av tidlig innsats gjennom et kvalitativt godt barnehagetilbud er grundig dokumentert i forskning. Byrådets mål er at Oslobarnehagen skal bidra til sosial mobilitet, slik at alle barn gis gode muligheter til å lykkes i utdanningsløpet. Samarbeid mellom skole, barnehage og barnevern er avgjørende for at barn og unge som trenger det får riktig hjelp og bistand. Oslo har de senere år nådd målet om å tilby plass til flere barn enn de med lovfestet rett til barnehageplass. I Oslo hadde over 70 prosent av ett-åringene som søkte plass uten å ha lovfestet rett (født etter 01.09.2013) barnehageplass ved utgangen av 2014.

Ved årets slutt 2014 var det 36 571 barn i barnehage i Oslo. I løpet av de fem siste årene har antall barn som går i barnehage økt med om lag 1 900. Samtidig har mange barn gått fra å ha deltids- til heltidsplass i barnehage. Det har vært størst økning i nye barnehagebarn i alderen 1–3 år. Småbarnsplassene er mer ressurskrevende enn plasser for større barn.

Byrådet vil fortsette SaLTo-samarbeidet med politiet for å forebygge kriminalitet og rusmisbruk blant barn og unge. SaLTo bidrar til at ungdomskriminaliteten fortsatt

Utsnitt fra
Willy Middelfarts *Det gror*
Bankettsalen

440

barnehageplasser
etableres i 2016

synker. Ett av satsingsområdene fremover er å hindre radikalisering og voldelig ekstremisme, særlig blant unge. Byrådet vil stimulere frivillig sektor og satse på gode og trygge kultur- og fritidstilbud for barn og unge.

Byrådet fortsetter satsningen på skolehelsetjenesten og sikrer god tilgjengelighet for alle elever. Skolehelsetjenesten kan bidra til å oppdage psykiske utfordringer og sikre tidlig innsats. Helsestasjonene og skolehelsetjenesten er to viktige helseforebyggende tiltak for barn og unge. En satsning på arbeidet ved helsestasjonene og skolehelsetjenesten forebygger sykdom og fremmer god fysisk og psykisk helse hos blivende foreldre, barn og ungdom. Familier med lav inntekt skal fortsatt få økonomisk støtte til aktivitetsskole, fritidsaktiviteter og ferietilbud.

Forebyggende arbeid og differensierte tilbud i barnevernet er viktig for byrådet. Det er et mål at flest mulig skal fullføre og bestå videregående skole. Byrådet etablerer et skolekoordinatorteam som skal følge opp skolegangen til barn i barnevernet. Antall flyttinger og andel som fullfører videregående skole skal måles årlig. Fosterhjem skal gis tettere oppfølging. Kompetansehevingen blant ansatte i barnevernet videreføres. I tillegg til å etablere faste dialogmøter vil byrådet styrke den flerkulturelle kompetansen blant ansatte i barnevernet og samarbeide med minoritetsorganisasjoner og -miljøer ved rekruttering av fosterhjem.

BYRÅDETS MÅL:

- Oslos barnehagebarn skal få et likeverdig tilbud av høy kvalitet
- Alle barn skal kunne norsk og være forberedt til skolestart
- Gode oppvekstvilkår for barn og unge

TILTAK:

- Utarbeide en helhetlig kompetansestrategi for alle ansatte i kommunale barnehager
- Bygge ut IKT-infrastruktur i barnehagene og ta i bruk digitale verktøy
- Opprette skolekoordinatorteam til oppfølging av skolegang for barn i barnevernet

Utsnitt fra
Reidar Aulies
Arbeiderbevegelsens utvikling i Oslo.
Rådhushallen.

36 571

barn hadde plass i barnehage i Oslo per 15.12.2014

1550

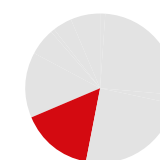
nye barnehageplasser etableres i løpet av planperioden

10 mill.

til skolehelsetjenesten ved videregående og ungdomsskolen

75 %

av alle 1–5 åringer med minoritetsbakgrunn går i barnehage

OMRÅDETS
ANDEL AV
BUDSJETT 2016:

15,6%

Byen for eldre

Selvstendighet og frihet for eldre er et sentralt mål for byrådet. Eldre skal kunne bo hjemme hele livet eller så lenge som mulig, slik de aller fleste ønsker. Byrådet vil satse på aktiv omsorg og egenmestring gjennom hverdagsrehabilitering og velferdsteknologi, slik at eldre kan leve aktive og trygge liv og holde seg friske. Oslo skal være en foregangsby for kvalitet og valgfrihet i eldreomsorgen.

Oslo vil i løpet av noen år oppleve en sterk vekst i antall personer over 67 år. Eldre er en betydelig ressurs. Noen vil ha behov for kommunale helse- og omsorgstjenester, men samtidig vil flere stå i arbeid etter ordinær pensjonsalder, stille opp som frivillige i ulike sammenhenger og være gode støttespillere for venner, familie og samfunnet. Byrådet vil satse på aktiv omsorg, slik at flest mulig får leve det livet de ønsker. Som første by i Norge er Oslo tatt opp i WHO's nettverk for aldersvennlige byer.

Byrådet satser tungt på velferdsteknologi i kommende økonomiplanperiode. Velferdsteknologi skal sikre trygghet, sosial deltakelse og bedre mestring i hverdagen, samtidig som tjenester og fagkompetanse bedre kan styres til de som trenger det mest. Byrådet har i vedtatt økonomiplan innarbeidet 40 mill. til drift og 40 mill. til investeringer i velferdsteknologi, totalt 80 mill. I kommende økonomiplanperiode styrker byrådet satsingen med ytterligere 10 mill. årlig til drift og 300 mill. til investeringer. Av dette er 200 mill. avsatt til en låneordning til investeringer i velferdsteknologiske løsninger i bydelene. Byrådets samlede satsing på velferdsteknologi er dermed totalt 420 mill. i perioden.

Byrådet er i gang med å utvikle «fremtidens senior-sentre» med flere oppgaver og tjenester som trening, kulturopplevelser, råd og veiledning. På fire senior-sentre og på fire helsehus skal det etableres velferds-

teknologitorg hvor eldre kan bli kjent med muligheter og løsninger.

Hverdagsrehabilitering er intensiv trening for igjen å mestre praktiske hverdagslige aktiviteter etter svekket funksjonsnivå på grunn av skader eller sykdom. Samordnet modell for hverdagsrehabilitering i kommunens pleie- og omsorgstjenester skal nå implementeres i samtlige bydeler.

Omsorg+ er kommunens boligtilbud for eldre som trenger mer trygghet eller hjelp til å skaffe seg egnet bolig. I løpet av 2015 vil det være etablert 599 Omsorg+ boliger i Oslo. 700 flere skal ferdigstilles i økonomiplanperioden.

Byrådet vektlegger at langtidssykehjemmene er beboernes hjem. Der skal beboerne møtes av en hjemlig atmosfære og et hverdagsliv som er gjenkjennelig for dem, med varierte aktivitetstilbud. Sykehjemmene skal ha god kompetanse innen medisin, pleie og rehabilitering, men skal ikke organiseres som sykehus. Det settes av 4,5 mill. til opprettelse av permanente stillinger for ernæringsfysiologer. 2 mill. skal brukes til en pott som sykehjemmene kan søke på til tiltak som åpner sykehjemmet opp mot nærmiljøet. Pilotprosjektet «Bedre hverdagsliv» hvor fire sykehjem har implementert ideer fra demenslandsbyen de Hogeweyk i Nederland i en norsk kontekst, skal videreføres og utvides til flere sykehjem. Til dette settes det av 1,5 mill.

420 mill.

til velferdsteknologi i økonomiplanperioden

God kvalitet på sykehjem starter med god ledelse. For ytterligere å heve kompetansen vil byrådet prioritere 2 mill. til lederopplæring innen Sykehjemsetaten. Etaten skal, i samarbeid med Utdanningsetaten, videregående skoler og høyskolene i Oslo og Akershus, legge til rette for flere læreplasser i sykehjemmene for helsefagarbeidere.

Mange av byens sykehjem trenger oppgradering og modernisering. Byrådet har som målsetning å nybygge/totalrehabiliter 2500 plasser innen 2025, når antall eldre over 80 år øker for alvor. Det er satt av midler til 11 sykehjem tilsvarende totalt 1700 plasser i kommende økonomiplan. For å nå målet starter byrådet opp prosessene for to nye sykehjem – Majorstunet og Lambertseter sykehjem – med ferdigstillelse i 2019. Dette gir 300 plasser.

BYRÅDETS MÅL:

- Flest mulig selvhjulpne og selvstendige innbyggere
- Helhetlig helse- og omsorgstilbud med vekt på økt aktivitet og mestring
- Trygge boliger og bedre hverdagsliv for alle

TILTAK:

- Ta i bruk relevante velferdsteknologiske løsninger
- Utvikle løsninger for bedre hverdagsliv i langtidssykehjem
- Rehabiliter og fornye sykehjem med uegnet utforming

Høyre og venstre bilde: Utsnitt fra Per Kroghs *Byen og dens oppland*. Kroghrommet.

4,5 mill.

til opprettelse av permanente stillinger for kliniske ernæringsfysiologer

1,5 mill.

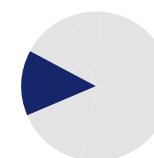
til utvidelse av prosjektet «Bedre hverdagsliv» til nye sykehjem

700

nye Omsorg+ boliger i økonomiplanperioden

2

nye sykehjem i 2019

OMRÅDETS ANDEL AV BUDSJETT 2016:

14,1%

Blågrønn by

Oslo skal være en internasjonalt ledende miljøby og gå foran i arbeidet med å kutte klimagassutslipp og forurensing. Det skal være enkelt for byens innbyggere å ta gode miljøvalg i hverdagen, og alle som bor i Oslo skal ha ren luft, rent vann og tilgang til gode friområder. Marka skal bevares og fjorden skal være tilgjengelig for alle.

Oslo har som mål å halvere klimagassutslippene i forhold til 1991-nivå innen 2030. Klima- og energistrategien ble fremmet av byrådet våren 2015, og er et veikart for hvordan kommunens klimamål kan nås. De ambisiøse målene krever langsiktig og koordinert innsats på tvers av sektorer. Byrådet vil derfor etablere en egen fagetat med ansvar for kommunens klima- og energiarbeid. Klimaetaten skal være et sektorovergripende kompetansesenter og en pådriver for gjennomføringen av klimapolitikken.

Klimaendringer og større nedbørsmengder fører til mer overvann og større belastning på byens ledningsnett. Som første kommune i landet vedtok Oslo en Klimatilpasningsstrategi i 2015. Byrådet legger frem en handlingsplan for håndtering av overvann i løpet av første halvår i 2016. Kapasiteten på Bekkelaget renseanlegg skal utvides frem til 2020 for bedre å ta unna overvann og minimere utslipp til fjorden.

Oslo kommunes kretsløpsbaserte avfallssystem bidrar til reduserte klimagassutslipp, bedre lokal luftkvalitet og gjenvinning av verdifulle ressurser. Byrådet vil bedre utsorteringen av avfall i grønne og blå poser for å oppnå målet om 50 prosent materialgjenvinning innen 2018. I 2015 og 2016 gjennomføres forsøk med kildesortering i byens parker. Byrådet vil i 2016 utvide

åpningstider på gjenbruksstasjonene for å gi et mer fleksibelt tilbud til befolkningen.

Produksjon av miljøvennlig drivstoff er et viktig satsingsområde for byrådet. Biogass basert på kildesortert matavfall og avløp blir produsert av Renovasjonsetaten, Vann- og avløpsetaten og Vestfjorden Avløpsselskap, som Oslo eier sammen med Asker og Bærum. Biogassen benyttes som drivstoff til blant annet busser og renovasjonsbiler. Biogjødsel fra Oslo kommunes biologiske behandlingsanlegg for matavfall i Nes kommune benyttes som et alternativ til kunstgjødsel.

Byrådet vedtok i 2015 en ambisiøs tiltakspakke for å bedre luftkvaliteten i byen. Blant tiltakene er adgang til å begrense transporten på dager med svært dårlig luftkvalitet og helsefare for et betydelig antall mennesker. Byrådet ønsker også å innføre lavutslippssoner når statlig hjemmel foreligger. For å få flere til å bytte ut forurensende ildsteder som bidrar til dårlig luftkvalitet, har byrådet igangsatt en kampanje som innebærer at støtten til utskifting økes fra 3 000 til 6 000 kroner innenfor Ring 3.

Oslo er den kommunen i Norge med størst biologisk mangfold. Verdien av den blågrønne strukturen med skog, elver og bekker er uvurderlig. Byrå-

105 mill.

til renhold av byrommene

det skal fortsette arbeidet med å gjenåpne elve- og bekkestrekninger, og driften av kommunens parker og friområder skal baseres på miljøvennlige metoder. Satsingen på renhold videreføres i 2016, spesielt i sentrumsnære områder.

Byrådet ønsker å legge til rette for mer urbant landbruk og la i 2015 frem en egen urban landbruksmelding. Byrådet setter av 1 mill. til oppfølging av landbruksmeldingen i 2016.

BYRÅDETS MÅL:

- Bevare naturverdier
- Helhetlig kretsløpsbasert avfalls- og avløpshåndtering

TILTAK:

- Videreføre arbeidet med gjenåpning av elve- og bekkestrekninger og ivaretagelse av biologisk mangfold
- Utvide åpningstidene på gjenbruksstasjonene

Utsnitt fra
Willy Middel-
farts *Det gror*,
Bankettsalen.

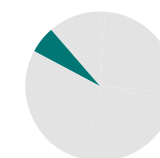
Utsnitt fra
Axel Revolds
Fiske og jordbruk
Festgalleriet

39 mill.

til oppfølging
av klima- og
energistrategien
og etablering av
Klimaetaten i
2016

6 mill.

årlig til
vedlikehold av
parker og byrom

OMRÅDETS
ANDEL AV
BUDSJETT 2016:

5,9%

Idrettsbyen

Oslo skal være en god by å bo i. Idrett og fysisk aktivitet er viktig for livskvalitet, trivsel og helse. Oslo skal derfor ha et variert tilbud av idretts- og nærmiljøanlegg, til både den organiserte og egenorganiserte idretten. Attraktive byrom og grøntområder skal oppmuntre til friluftsliv, aktivitet og rekreasjon.

Byrådets mål er å øke den fysiske aktiviteten i befolkningen. Byrådet viderefører en betydelig satsing på utvikling av byens idrettstilbud i 2016 og videre i økonomiplanperioden. Flere idrettsanlegg skal bygges og rehabiliteres, og alle anlegg skal ha et godt vedlikehold.

Behovet for arealer og nye anlegg er utredet i behovsplanen for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet. Byrådet legger planen til grunn ved fordeling og prioritering av midler til idrettsanlegg. Byrådet vil prioritere flerbrukshaller fremfor gymsaler i forbindelse med bygging av skoler der det er mulig. Hallene skal være tilgjengelige for idretten utenom skoletid og gi et økt tilbud til idrettslagene.

Skatehall på Voldsløkka skal stå ferdig ved årsskiftet 2016/2017. I desember 2016 skal en ny idrettshall stå ferdig i Sundtkvartalet. Det foreslås bevilget totalt 130 mill. til ny idrettshall på Lambertseter, som vil ha byggestart i 2016. I 2016 er det også planlagt byggestart for store anlegg som ishall og idrettshall på Frogner og skytebane i fjell på Åsland.

Videre foreslår byrådet å avsette 10 mill. til prosjektering av nytt bad på Tøyen og prosjekteringsmidler til Jordal Amfi (5 mill.), Lillomarka Arena (6 mill.) og Mortensrud idrettshall (8 mill.). Prosjektene er i utredningsfasen. Byrådet har som et foreløpig anslag satt av totalt 625 mill. til Jordal Amfi og 225 mill. til Mortensrud idrettshall i økonomiplanperioden.

Byrådet har de siste 10–15 årene gjennomført et omfattende program med bygging av over 80 kunstgressbaner. Banene har en estimert levetid på 10 år, og byrådet er nå i gang med å gjennomføre en systematisk rehabilitering av kunstgressbanene. I 2016 rehabiliteres kunstgressbanene Kringsjø I, Løren I, Hallager, Haugerud og Grorud.

Byrådet har etablert en ordning med tilskudd til realisering av idrettsanlegg i samarbeid med private idrettslag. Ordningen omfatter virkemidler som kommunal lånegaranti, investeringstilskudd og driftstilskudd, samt delt eierskap mellom kommune og idrettslag. Ordningen ble utlyst første gang i 2015, og videreføres i 2016.

Byrådet gir Oslo idrettskrets et tilskudd på over 50 mill. i 2016. Bidraget fra Oslo kommune til Oslo-idretten er viktig for å stimulere til aktivitet i de frivillige idrettslagene.

Byrådet vil fra 2016 styrke svømmeidretten gjennom gratis bruk av svømmehallene på lik linje med den øvrige idrettens bruk av idrettshallene.

Oslo skal ha et godt tilbud til egenorganisert aktivitet, spesielt rettet mot barn og unge. Byrådet prioriterer bygging av mindre anlegg til skating, streetbasket, friluftsgym og andre aktiviteter i 2016. Byrådet har inngått leieavtale om Skur 13 i Oslo Havns lokaler, som et midlertidig tilbud til ulike organiserte og egenorganiserte aktiviteter.

2,1 mrd.
til investeringer i
idrettsanlegg 2016–2019

Oslo skal ha arenaer både for breddeidretten og for store internasjonale begivenheter. Norway Cup ble i 2015 arrangert for 43. gang, og samlet flere tusen jenter og gutter på Ekebergsetta. Vinteren 2016 skal Oslo være vertskap for blant annet VM i skiskyting, halfpipeøvelsene i Ungdoms-OL og X Games Oslo. X Games vil ha stor verdi for profileringen av Oslo og rekruttering til idretten.

Oslo skal ha attraktive byrom som er tilrettelagt for både rekreasjon og aktivitet. Byrådet vil i 2016 oppgradere parker, turveier og stier, og legge til rette for økt bruk av fjorden og øyene. Havnepromenaden er under utbygging, og skal bli sammenhengende fra Frognerstranda til Grønli.

BYRÅDETS MÅL:

- Økt fysisk aktivitet i befolkningen
- Attraktive byrom og friområder

TILTAK:

- Bygge idrettsanlegg, rehabilitere kunstgressbaner, og gratis bruk av svømmehallene for svømmeidretten
- Oppgradere og vedlikeholde offentlige parker og byrom
- Være vertskap for store idrettsarrangement både for breddeidretten og toppidretten

Høyre og venstre bilde: Uttsnitt fra Reidar Aulies Arbeiderbevegelsens utvikling i Oslo. Rådhus-hallen.

2,5 mill.

til gratis bruk av svømmehallene for svømmeidretten

31 mill.

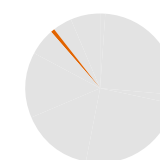
til rehabilitering av kunstgressbaner

18 mill.

til nærmiljø og friluftsanlegg

625 mill.

til Jordal Amfi

OMRÅDETS
ANDEL AV
BUDSJETT 2016:

0,7 %

Bærekraftig bytransport

Oslo skal ha et av verdens beste og mest miljøvennlige transportsystemer. Kollektivtrafikken skal være konkurransedyktig og det skal være attraktivt og trygt å gå og sykle. All vekst i persontransport skal tas med gange, sykling og kollektivtransport.

Transportsektoren står for omtrent 60 prosent av klimagassutslippene i Oslo. For å redusere utslipp og skape en grønn og levende by, vil byrådet fortsette satsingen på kollektivtrafikk og sykling.

Den sterke befolkningsveksten i byen fører til press på arealer. Det er derfor behov for arealeffektive transportløsninger. Flere reiser må foregå med tog og t-bane der reisestrømmene er store, og suppleres av et stadig mer fleksibelt og finmasket nett av buss-, trikk-, sykkeltraseer og gangforbindelser. Byrådet vil sette i gang arbeidet med en helhetlig mobilitetsplan.

Byrådets kollektivsatsing gir i 2016 høyere frekvens og større kapasitet på de tyngste buss- og t-banerutene. Åpning av Lørenbanen i april 2016 vil gjøre det mulig å kjøre annenhver avgang på Grorudbanen (4 i timen) inn på nordre del av t-baneringen. Dette frigjør plass i t-banetunnelen østfra, slik at tilbudet kan utvides fra 4 til 8 avganger i timen på Østensjøbanen. Den nye t-banestasjonen på Løren er beregnet for 4 000–8 000 reisende pr. dag.

Gjennom trikkeprogrammet koordineres oppgradering av trikkeinfrastrukturen og anskaffelse av nye trikker. Nye trikker skal være universelt utformet, moderne, lette og stillegående, samtidig som vedlikeholdskostnadene skal reduseres. Det legges opp til å få en investeringsbeslutning i 2016. Byrådet fortsetter arbeidet med Fornebubanen. Reguleringsplan for Oslodelen av banen vil bli lagt frem for bystyret i 2016.

Byrådet vil følge opp arbeidet med Osloavet og Ruters M2016, som foreslår en rekke tilbudsutvidelser og infrastrukturtiltak i de kommende årene. Blant de viktigste tiltakene er ny t-banetunnell gjennom sentrum. Videre vil arbeidet med å skifte ut signal- og sikringsanlegget på t-banen bli prioritert. Dette vil, i tillegg til å gi et sikrere og mindre sårbart system, øke kapasiteten i tunnelen gjennom sentrum. Kommunen arbeider målrettet overfor nasjonale myndigheter for å sikre et større statlig bidrag til disse store investeringene. Som et ledd i dette arbeidet vil den første bymiljøavtalen bli inngått innen utløpet av 2015.

Byrådet arbeider for at kollektivtransporten skal bli fossilfri fra 2020. Dette innebærer at dagens busser som går på diesel vil bli byttet ut med nye busser med mer klimavennlig drivstoff etter hvert som det inngås nye anbud for bussrutene i byen.

Byrådet vil trappe opp satsingen på sykkel i tråd med sykkelstrategien som ble vedtatt av bystyret i 2015. I 2016 ferdigstilles nye sykkelveier i Tvetenveien fra Haugerudveien til Ole Deviks vei. Videre planlegges oppstart av følgende sykkelveiprosjekter; Ekebergveien, Ljabrubakken-Tallbergveien, Ring 2 mellom Blindernveien og Vogts gate, Hoffsvæien samt mindre tiltak som forsterking av sykkelfelt med rød asfalt og oppmerking og røde sykkelbokser. Byrådet vil prioritere arbeidet med å gjøre det tryggere og enklere å sykle i sentrum. Attraktive og godt vedlikeholdte

sykkelveier og sykkelfelt forbedrer syklistenes trygghet og fremkommelighet. Byrådet vil derfor heve standarden på drift og vedlikehold av sykkelveinettet både om sommeren og vinteren med tilsammen 6 mill. Målet i sykkelstrategien er å øke andelen hverdagsreiser med sykkel til 16 prosent innen 2025.

I 2016 vil byrådet etablere 200 nye ladestasjoner for el-biler. Det skal også stilles strengere miljøkrav til drosjene ved nye kommunale anbud på drosjetjenester. Byrådet legger til rette for at Oslo Havn utvikles til en moderne og arealeffektiv havn, og at skip som legger til kai i Oslo kan benytte landstrøm.

BYRÅDETS MÅL:

- CO₂-reduksjon: 50 % i 2030, null i 2050 (1991-nivå)
- Attraktive miljøvennlige transportløsninger

TILTAK:

- Ferdigstille Lørenbanen i 2016
- Bygge ut og drifte sykkelveinettet
- Gjennomføre trikkeprogrammet (oppgradering av trikkeinfrastruktur og anskaffelse av nye vogner)

Høyre og venstre bilde: Utsnitt fra Per Kroghs *Byen og dens oppland*. Kroghrommet.

40 mill.

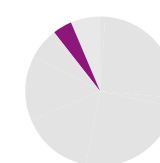
Aksjon skolevei, trafiksikkerhet og støy-reducerende tiltak

59 mill.

Program Gateoppustning

6 mill.

til helårsdrift og vedlikehold for sykkel

OMRÅDETS ANDEL AV BUDSJETT 2016:

4,1%

Trygg og velorganisert by

Innbyggernes møte med kommunen skal være positivt enten de benytter moderne kommunikasjonsmetoder eller fysiske møter. Byrådet arbeider for trygge offentlige rom og for å sikre at kommunen er forberedt på nye utfordringer som klimaendringer og ekstremvær.

En større befolkning trenger flere tjenester og betydelige investeringer. Samtidig krever en mer sammensatt befolkning at kommunen løser oppgavene smartere og bedre. Byrådet er opptatt av å sikre høy kvalitet på kommunens tjenester og å øke innbyggernes muligheter til å påvirke tjenestene de mottar. Det er viktig at kommunens tjenester imøtekommer innbyggernes behov, og at tjenestene tilbys til tider der innbyggerne har mulighet til å benytte seg av dem. Byrådet arbeider med en rekke satsinger som skal bidra til å gjøre innbygges og næringslivets møte med kommunen enklere, bedre kvaliteten på tjenestene som ytes og styrke gjennomføringskraften i kommunen. Elektroniske løsninger og en rekke selvbetjeningsløsninger skal utvikles.

Byrådet vil i 2016 etablere Innbygger-service som i tillegg til å svare på enkle spørsmål slik 02 180 gjør i dag, skal utvikles til å håndtere enklere saksbehandling og slik avlaste virksomhetene som kan bruke tid på og gi raskere svar på de mer kompliserte henvendelsene. Åpningstider og arbeidstidsordninger skal tilpasses innbyggernes behov. Fjerning av tidstyver, sanering av regelverk og kontinuerlig forbedringsarbeid skal bidra til at kommunen leverer bedre tjenester til stadig flere innbyggere.

Det er i vedtatt økonomiplan innarbeidet 450 mill. i perioden 2016–2018 til utvikling av elektroniske tjenester. Byrådet foreslår i tillegg å avsette 50 mill. årlig

til virksomhetenes investeringer i elektronisk sak-/arkivsystem, totalt 200 mill. i økonomiplanperioden. Videre er det avsatt 25 mill. i 2016 til etablering av ende-til-ende overvåkning av kommunens IKT-infrastruktur som vil gjøre det lettere å rette opp feil og redusere nedetid.

Trygghetsindeksen, der indikatorer beskriver forholdet mellom registrert/reell trygghet og opplevd trygghet, implementeres i flere bydeler i 2016. SALUTT-prosjektet (Sammen lager vi utelivet tryggere) vil også videreutvikles og utvides. Prosjektet skal redusere og forebygge overskjenking, skjenking til mindreårige, vold og ordensforstyrrelser ved å ha en positiv dialog med utelivsbransjen, opplæring av bransjen, samt økt kontroll og tilsyn.

Byrådet prioriterer kriminalitetsforebyggende arbeid høyt og forsterker en rekke tiltak i 2016. Gjennom arbeidet i Politirådet utvikles samhandlingen mellom kommunen og politiet. Formålet med Politirådet er å utveksle informasjon, etablere felles situasjonsforståelse og øke kunnskapen om prioriteringer og beslutninger som foretas innenfor den enkelte sektor. Politirådet har et overordnet ansvar for sentrumssamarbeidet om en tryggere by og er styringsgruppe for SaLTo, samarbeidsmodellen for kriminalitetsforebyggende arbeid blant barn og unge.

Ved kriser eller hendelser som kan påvirke tjeneste-produksjonen, skal innbyggerne være trygge på at

kommunen er forberedt og kan håndtere den situasjonen som måtte oppstå. Det krever først og fremst dyktige medarbeidere med omfattende fagkunnskap, erfaring og risikoforståelse, godt planverk og jevnlig øvelser. Et tett samarbeid med nødetater og eksterne aktører er nødvendig. Byrådet har de senere år lagt vekt på å styrke Beredskapsetaten betydelig. Etaten ferdigstiller i 2016 et nytt overordnet beredskapsplanverk med krisekommunikasjonsplan for Oslo kommune. Beredskapsetaten skal vie mer oppmerksomhet til klimaendringer og ekstremvær, ettersom det utgjør en hyppigere og større trussel enn tidligere.

Brann- og redningsetatens beredskapsanalyse fra 2015 anbefaler tiltak som å øke bemanningen, styrke beredskapen og endre brannstasjonsstrukturen. Byrådet følger opp denne med en økt satsing på brannberedskap i 2016 ved å skifte brannbiler og utrykningsmateriell, og øke bemanningen med ett vaktlag. Brannforebyggende arbeid skal styrkes og informasjonsarbeid rettet mot særskilt utsatte grupper skal fortsatt prioriteres.

Oslo skal være en trygg by å bo i. Oslovaktene, en ordning med nærpatriuljering, har gitt gode resultater. Utrygghet er først og fremst knyttet til ferdsel utendørs om kvelden og natten i helgene. I 2016 vil byrådet gjennomføre belysningstiltak på Youngs-torget, Rådhusplassen, Slottsparken, Frognerparken og Kvadraturen.

25 mill.

i 2016 til etablering av ende-til-ende overvåkning av kommunens IKT-infrastruktur

19 mill.

til styrket brannberedskap med mannskap og materiell i 2016

40 mill.

til bedre gate- og parkbelysning

mill.
650

til utvikling av elektroniske tjenester og sak-/arkivsystem 2016–2019

BYRÅDETS MÅL:

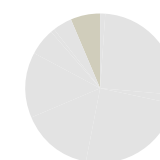
- Trygg by med god beredskap
- Enklere møte med kommunen
- Raskere saksbehandlingstid

TILTAK:

- Styrke brannberedskap med mannskap og materiell
- Etablere flere elektroniske tjenester
- Etablere Innbygger-service

Utsnitt fra Reidar Aulie
Arbeider-
bevegelsens
utvikling i
Oslo. Rådhus-
hallen.

Utsnitt fra
Karl Høbergs
Handelslivet i
gammel tid
med Oslo Børs
i sentrum.
Rådhushallen.

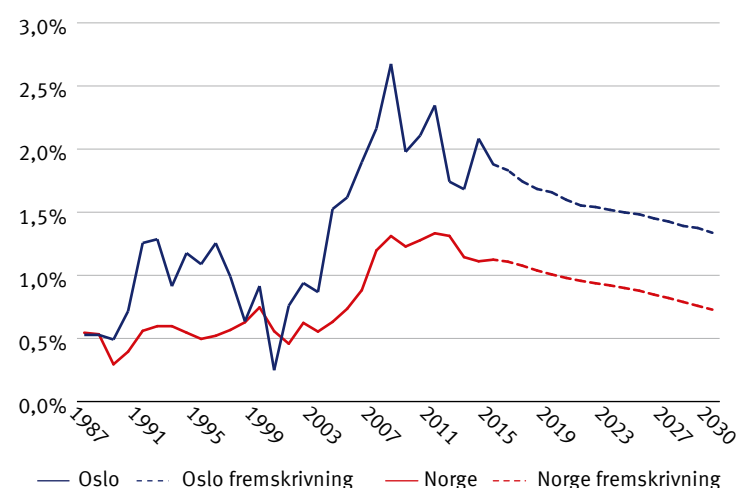
OMRÅDETS
ANDEL AV
BUDSJETT 2016:

6,4%

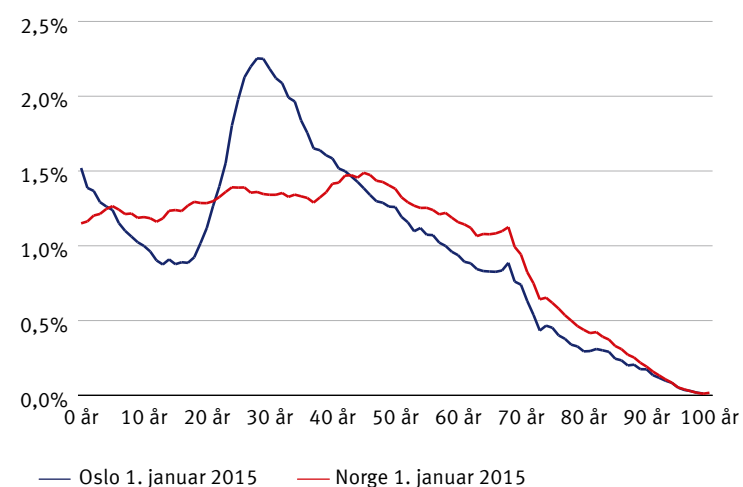
Økonomiplan 2016–2019

Oslo antas å få om lag 47 000 flere innbyggere i kommende økonomiplanperiode. Dette legger press på driftsbudsjettet og krever betydelige investeringer til utvidet tjenesteproduksjon. Sterk vekst i barnebefolkningen øker behovet for skoleplasser i Oslo, mens den kommende veksten i antall eldre etter hvert øker behovet for pleie- og omsorgstjenester. Hovedutfordringene for kommunens økonomiske handlingsfrihet de neste årene er derfor å innarbeide driftsmidler til kommunens nyinvesteringer samtidig som kommunens finanskostnader øker.

Figur 1: Årlig befolkningsendring i Oslo og i Norge

Figur 2: Alderssammensetning i Oslo og Norge

Samtidig som kommunen investerer betydelige beløp i utvidet kapasitet innen skole, omsorgsboliger og utleieboliger, investeres det også i idrett og kultur. For å sikre gode tjenester og en sunn økonomi også i årene fremover må kommunen ta i bruk nye og innovative løsninger. Byrådet legger til rette for dette i budsjettet. Bedre fagsystemer, mer bruk av velferdsteknologi, økt digitalisering og flere selvbetjeningsløsninger vil frigjøre ressurser til å gi et bedre tjenestetilbud.

Befolkningsvekst

De siste ti årene har den årlige befolkningsveksten i Oslo variert mellom 1,5 og 2,7 prosent. Dette er et historisk høyt nivå. Tilsvarende tall for hele Norge i samme periode har variert fra 0,6 prosent til 1,3 prosent. Veksten de siste ti årene har med få unntak ligget høyere i Oslo enn i Norge samlet. Samtidig som befolkningen i landet har vokst har andelen av befolkningen som bor i Oslo også økt.

Alderssammensetningen i kommunen er avgjørende for hvilke tjenester befolkningen trenger og har krav på. Figur 2 viser befolkningen i Oslo og landet fordelt etter alder og viser at det er betydelige forskjeller mellom befolkningssammensetningen i Oslo og Norge.

I Oslo utgjør barn i barnehagealder og unge voksne en større andel av befolkningen enn i resten av landet. Oslo er en ung by og har en gjennomsnittsalder som er to år lavere enn Norge sett under ett. På tross av betydelig vekst i barnetallet de siste årene, har Oslo fortsatt en lavere andel skolebarn enn landet. Dette skyldes blant annet at om lag 20 prosent av de som fødes i Oslo flytter ut av byen før skolestart. I aldersgruppene over 40 år er variasjonene mellom Oslo og landet vesentlig

mindre, og vi gjenfinner de store etterkrigskullene som nå er nesten 70 år i begge grafene.

I planleggingen av kommunens tjenesteproduksjon og investeringer tas det hensyn til forventet befolkningsutvikling fremover. Oslo kommune oppdaterer sine befolkningsfremskrivninger hvert år og lager tre alternative baner for befolkningsutviklingen ut fra ulike forventninger om vekst. Befolkningsveksten i alle de tre banene er betydelig de kommende årene og varierer fra 163 000 til 95 000 frem til 2025. Befolkningsveksten i middelalternativet er 126 000 og gir en befolkning i Oslo på om lag 763 000 i 2025. Fremskrivningene er usikre, og spesielt innflyttingen fra utlandet har vist seg å variere betydelig fra år til år. Utviklingen i flyttemønster vil derfor være avgjørende for hvor kraftig veksttakten blir fremover. I den videre teksten er befolkningsfremskrivningenes middelalternativ benyttet.

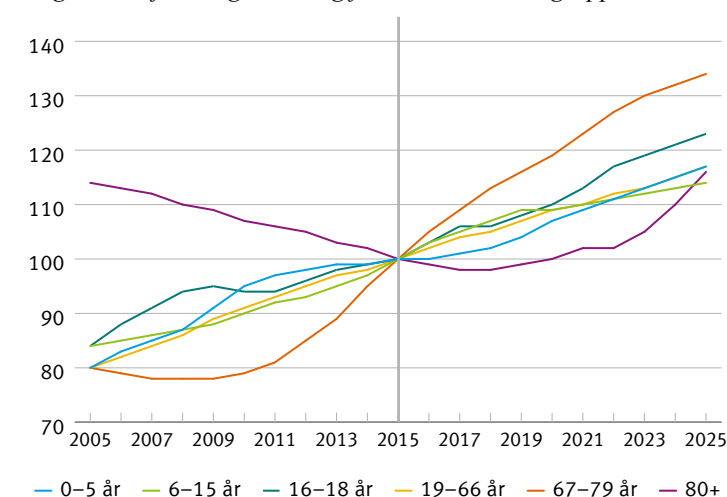
Figur 3 viser utviklingen i befolkningen i Oslo i ulike aldersgrupper ti år bakover i tid og forventningen til utviklingen i den samme gruppen de kommende ti årene. I figuren er 1. januar 2015 satt til 100. Figuren viser prosentvis endring i antall personer fra dette punktet.

Figuren viser at alle aldersgruppene med unntak av de over 80 år har økt i antall de siste ti årene. Antallet eldre over 80 år forventes å reduseres ytterligere de nærmeste årene, før antallet stiger kraftig fra 2022. Den kraftige veksten blant de unge eldre i alderen 67–79 år vedvarer i hele perioden og antallet forventes å øke med 34 prosent frem til 2025.

Antall barn i barnehagealder har de siste ti årene vokst med 25 prosent i Oslo, noe som har medført at behovet for etablering av nye barnehageplasser har vært betydelig. Antallet småbarn forventes nå å stabilisere seg før det igjen stiger frem mot 2025. Antall barn i grunnskolealder (6–15 år) har steget med 19 prosent i Oslo de siste ti årene og forventes å vokse også fremover. Dette betyr at kommunen fortsatt må investere i skolebygg for å sikre tilstrekkelig skolekapasitet. Antallet ungdom 16–18 år har økt de siste ti årene, men veksten har avtatt de siste årene før den igjen forventes å tilta fra 2017.

Størstedelen av befolkningen er i aldersgruppen 19–66 år. Denne aldersgruppen har vært jevnt voksende de siste ti årene og forventes å vokse videre. Dette er en gruppe innbyggere som i hovedsak etterspør lite kommunale tjenester og er i arbeidsdyktig alder. Andelen av befolkningen som er i yrkesaktiv alder forventes å holde seg relativt stabil i hele perioden.

Figur 3: Befolkningsutvikling fordelt etter aldersgrupper

Det er for en rekke tjenester nær sammenheng mellom størrelsen på en gitt aldersgruppe og behovet for tjenester fra kommunen. Derfor er det i økonomiplanen 2016–2019 tatt hensyn til antatte endringer i utgiftsbehov som følge av forventet demografisk utvikling. For store deler av kommunens budsjett er det kompensert for 80 prosent av gjennomsnittlig kostnad per innbygger i aldersgruppen tjenestene retter seg mot. Budsjettrammen til utdanning er justert for forventet utvikling i elevtall, og bydelsrammen er blant annet justert for forventet utvikling i antall eldre og barn. I 2016 er finansieringen av bydelenes tjenester økt med 240 mill. som følge av endringer i befolkningen, mens driftsrammen til skolesektoren er økt med 144 mill. for å fange opp vekst i elevtallet. Medregnet byomfattende oppgaver er det i alt lagt inn 390 mill. i 2016, økende til 1 099 mill. i 2019 til kompensasjon for økende driftskostnader som følge av den demografiske utviklingen. Tabell 1 viser innarbeidede budsjettmidler for å ivareta befolkningsveksten. For fortsatt å kunne yte gode tjenester til en voksende befolkning må Oslo kommune investere i bygninger og infrastruktur. I tillegg må driftsrammene tilpasses det økte tjenestebehovet.

Tabell 1: Innarbeidede driftsmidler for å ivareta befolkningsutviklingen i mill. kroner

	2016	2017	2018	2019
Bydelene – etablering av nye barnehager	130	198	257	317
Bydelene – generelt	110	201	279	361
Byomfattende oppgaver	6	12	12	12
Skole	144	249	333	409
Sum	390	559	882	1 099

Finansiering av kommunens virksomhet

Oslo kommune har et driftsbudsjett i 2016 på 52 mrd. I underkant av ¾ av inntektene kommer fra skatt og rammetilskudd (frie inntekter) som forventes å utgjøre 38,3 mrd. Resten av inntektene kommer i hovedsak fra brukerbetaling, øremerkede tilskudd fra staten og refusjon for merverdiavgift.

Oslo er i større grad enn gjennomsnittskommunen finansiert med skatteinntekter fra egne innbyggere, og Oslos samlede inntekter kan derfor variere forholdsvis mye. Utviklingen i konjunkturer, skattesystem, skatte-regler og svingninger i aksjekursene som får konsekvenser for innbyggernes skattbare inntekt, er alle faktorer som påvirker Oslo kommunes skatteinntekter. Skatteinntektene i Oslo er derfor mer konjunkturfølsomme enn i de fleste andre kommuner, og variasjon i skatteinntekter fra år til år kan være betydelig.

Demografiske forhold og utviklingen i disse påvirker både kommunens inntekts- og utgiftsside. På inntektssiden avhenger kommunens skatteinntekter hovedsakelig av antall innbyggere i yrkesaktiv alder, deres sysselsettingsgrad og inntektsnivå.

Størrelsen på rammetilskuddet fra staten avhenger av Stortingets beslutning om rammer, Oslos egen befolk-

ningsutvikling og endringer i inntektssystemet. Staten utjevner en stor del av forskjellen i skatteinntekter mellom landets kommuner. Kommuner og fylkeskommuner med skatteinntekter per innbygger under landsgjennomsnittet får økt rammetilskudd, mens kommuner og fylkeskommuner med skatteinntekter over landsgjennomsnittet får redusert rammetilskudd. I 2014 ble Oslo trukket 3,8 mrd. i rammetilskudd som ble fordelt til resten av landet.

Regjering og Storting gir hvert år signaler om de samlede inntekter i kommunesektoren for neste budsjettår. Dette er utgangspunktet for anslag av kommunens inntekter. Stortinget har ved behandlingen av kommuneproposisjonen sluttet seg til regjeringens forslag om en vekst i de samlede inntekter i hele sektoren på mellom 6 og 7 mrd. i 2016, hvorav vekst i de frie inntektene (skatt og rammetilskudd) skal utgjøre mellom 4,5 og 5,0 mrd. Dette tilsvarer en realvekst i frie inntekter på mellom 1,3 og 1,5 prosent. Regjeringen vil i statsbudsjettet til høsten komme tilbake med en ytterligere konkretisering av inntektsrammene og opp-gavene for kommunesektoren i 2016.

Inntektssystemet for fylkeskommunene ble endret fra 2015. Kostnadsnøklerne ble oppdatert og skatteutjev-

ningen ble også lagt om. Endringen i skatteutjevningen økte Oslos skatteutjevnerende trekk i rammetilskuddet og dette ble gitt full effekt fra 2015, mens oppdatert kostnadsnøkkel som øker Oslos rammetilskudd inn-fases over 5 år. Endringen i inntektssystemet gir isolert sett en økning i frie inntekter i økonomiplanperioden med 134 mill. i 2016, økende til 536 mill. i 2019. På grunn av sterkere vekst i befolkningen enn tidligere forutsatt forventes veksttilskuddet å bli 40 mill. høyere i økonomiplanperioden enn tidligere antatt.

Det er knyttet betydelig usikkerhet til inntektsan-slagene da skatteinngangen, skattesystemet, endringer i statsbudsjettet og utviklingen i befolkningen alle er faktorer som påvirker kommunens inntekter. Regie-ringen har blant annet varslet en gjennomgang av inn-tekstssystemet for kommunene som skal legges frem våren 2016, der endringene skal få virkning fra 2017. Hvilken effekt disse endringene vil ha på Oslo kom-munes frie inntekter er ikke mulig å forutse. For en nærmere omtale av skatt og rammetilskudd, se kapittel 14 i Del 2.

Kommunens inntekter bestemmes i stor grad av de faglige og politiske valgene som staten tar for inntekts-systemet og den øvrige finansieringen av kommune-sektoren. I Oslo jobbes det både fra politisk og faglig hold for å påvirke og bedre Oslos rammebetingelser. Dette gjelder blant annet behovet for at en større del av inntektene skal komme fra kommunenes egne inn-byggere gjennom skatt.

Oslo har som eneste kommune ansvaret for andre-linjebarnevernet. Oslo får et tilskudd over rammetil-skuddet for å finansiere denne tjenesten. Tilskuddet er siden 2004 ikke justert for utvikling i barnetallet. I resten av Norge har det statlige andrelinjebarnevernet fått et betydelig økonomisk løft som Oslo ikke har fått del i.

Kommunene har anledning til å ta opp lån for å finansiere investeringer (realkapital), mens løpende utgifter må dekkes av løpende inntekter. Løpende inn-tekter som overstiger løpende utgifter, kan brukes til å finansiere investeringer.

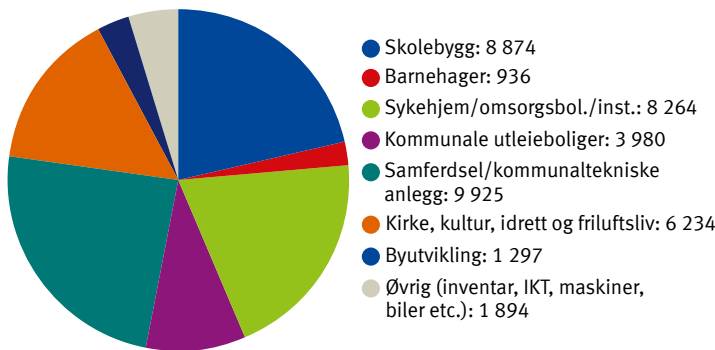
Det er stor variasjon i hvordan ulike tjenester finan-sieres. Mange tjenester er i hovedsak finansiert ved kommunale bevilgninger, mens andre i stor grad er finansiert ved øremerkede tilskudd fra staten eller bru-kerbetaling. Innenfor vann-, avløps- og renovasjons-sektoren (VAR) blir gebyrinntektene utelukkende brukt til drift og investeringer i sektoren og dekker alle utgifter. I kollektivtrafikken utgjør billettinntektene om lag halvparten av inntektene, mens resten i hovedsak

finansieres med tilskudd fra Oslo kommune, Akershus fylkeskommune og staten, samt bompenger fra Oslo-pakke 3. Oslo kommune og Akershus fylkeskommune er i forhandlinger med staten om bymiljøpakker som skal styrke finansieringen av miljøvennlig transport i byområdene.

Store investeringsbehov fremover

For kunne tilby gode kommunale tjenester til en økende befolkning har det vært nødvendig med bety-delige investeringer de siste årene. Også i kommende økonomiplanperiode legges det opp til et høyt inves-teringsnivå, og samlet investeringsramme for perioden er 41,4 mrd.

Figur 4: Planlagte investeringer 2016–2019 i mill.

Byrådet har en omfattende investeringsplan for perioden 2016–2019. Byrådet foreslår betydelige investeringer i idrettsanlegg i årene fremover. Det set-tes av totalt ca. 980 mill. inkludert mva. til bygging av flerbrukshaller på Lambertseter og Mortensrud og nytt Jordal Amfi. Denne satsingen kommer i tillegg til at Undervisningsbygg skal bygge fire nye flerbrukshaller i tilknytning til skoler. Det settes også av 10 mill. årlig for å få bygget flere idrettsanlegg i samarbeid med private idrettslag. Mot slutten av økonomiplanperi-oden vil en større andel av investeringsmidlene gå til kultur som følge av nytt hovedbibliotek og nytt Munchmuseum.

Byrådets satser på elektroniske tjenester som skal bidra til en enklere hverdag for innbyggere og nærings-liv. For å få dette til må kommunen investere i nye IKT-løsninger, fagsystemer og arkivløsninger. Det er satt av 1,9 mrd. til investeringer til blant annet IKT i økonomiplanperioden.

Investeringsrammen for skolebygg utgjør 8,9 mrd., som tilsvarer 23 prosent av samlede investeringer i planperioden. Dette vil finansiere både nybygg av skoler og rehabilitering av eksisterende bygg i tråd med skolebehovsplanen. Det settes av totalt 2,65 mrd. for å kunne sikre at skoleanleggene med dårligst standard kan erstattes/totalrehabiliteres og at kapasiteten opprettholdes.

En egnet og trygg bolig er grunnleggende for folks velferd. Byrådet har derfor innarbeidet midler til anskaffelse av 550 boliger til vanskeligstilte som ikke er i stand til å skaffe seg egen bolig, og til mennesker med nedsatt funksjonsevne i økonomiplanperioden.

Et effektivt og pålitelig kollektivtilbud og trygge sykkelveier skal sikre at Oslo når målsetningen om at all vekst i persontransport skal tas med gange, sykling og kollektivtransport.

Investeringer til samferdsel og kommunaltekniske anlegg utgjør 24 prosent, og deler av investeringene dekkes av innbyggerne gjennom gebyrer. Investeringer som gjennomføres som offentlig privat samarbeid (OPS) medfører reelt sett ikke investeringskostnader for kommunen, men langsiktige leieavtaler. Regelverket pålegger likevel kommunen å budsjettere investeringskostnaden eksklusiv mva. og statstilskudd og at dette nettobeløpet synliggjøres i budsjettet som lån. I figuren for investeringsutgifter er OPS-prosjekter tatt med som et bruttobeløp dvs. inklusiv mva. og statstilskudd for å være sammenlignbare med investeringer i egenregi. Dette øker investeringsutgiftene med om lag 2 mrd. sammenlignet med kommunens budsjetterte investeringsbeløp.

I tillegg til investeringene som er vist i figur 2 planlegges det store investeringer innenfor kollektivtrafikken. Disse utføres i hovedsak av kollektivselskapene Sporveien og Oslo Vognselskap (eid av Oslo kommune) og finansieres for en stor del med midler fra Oslopakke 3. I 2016 åpner Lørenbanen. Den vil øke kapasiteten til dagens t-banesystem betydelig. De samlede investeringene til kollektivtrafikken i 2016 er på 0,8 mrd. Oslo og Akershus er innvilget 280 mill. i 2016 fra den statlige belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk. Oslo og Akershus er i forhandlinger med staten om økt statlig finansiering gjennom bymiljøavtalene.

Om lag 2,8 prosent av investeringene i økonomiplanperioden finansieres ved overføring fra drift til investering mens ca. 66,5 prosent finansieres ved låneopptak. Det betyr at om lag 26 mrd. finansieres med lån. Gjeld skal betjenes med fremtidige driftsinntekter, og det er derfor viktig å følge nøye med på hvordan lånegjelden utvikler seg sammenlignet med driftsinntektene (gjeldsgrad).

Utviklingen i lånegjeld og gjeldsgrad i perioden 2011–2019 er vist i figur 6. Tallene for 2016 og utover forutsetter at alle budsjetterte investeringer blir gjennomført og lånefinansiert i økonomiplanperioden. I beregningen av gjeldsgrad for årene 2016–2019 er driftsinntektene omregnet til løpende kroner med en deflator på 2,7 prosent. Gjeldsgrad forventes å øke fra 54 prosent i 2015 til 82 prosent i 2019. Veksten i gjeldsgrad er kraftigst i begynnelsen av perioden og flater ut mot slutten. En eventuell tidsforskyvning av

investeringskostnader, vil kunne redusere gjeldsgraden sammenlignet med tallene vist i figur 6.

Et viktig tiltak byrådet har gjort for å redusere investeringskostnadene er å ta i bruk standard kravspesifikasjoner bla.a. ved bygging av skoler, barnehager og sykehjem. Ordninger som gir kommunale virksomheter incentiver til å velge kostnadseffektive løsninger ved bestilling av bygg er et annet virkemiddel. Det tredje alternativet er å øke inntektene, f. eks ved salg av kommunale eiendeler som ikke er sentrale i tjenesteproduksjonen. Det vil erstatte lånefinansiering med egenfinansiering.

Oslo kommunes beregning av gjeldsgrad avviker fra Statistisk sentralbyrås (SSB) beregninger for kommunene og Oslos egne tall vil derfor ikke være direkte sammenlignbare med tallene fra SSB.

Stigende gjeldsgrad i planperioden gjør kommunen mer sårbar for renteøkninger. Rentenivået i Norge er i dag lavt og forventes å holde seg lavt i kommende planperiode, men på lengre sikt er det grunn til å tro at rentenivået vil stige. I planperioden 2016–2019 budsjetteres det med 2,45 prosent innlånsrente på nye lån i lånefondet (lånefinansiering av investeringer). Da majoriteten av kommunens gjeld er med fastrente, er usikkerheten i planperioden relativt liten. På lenger sikt vil imidlertid utviklingen i renten ha stor påvirkning på renteutgiftene. Dersom rentenivået stiger til 4,45 prosent, vil merkostnadene for en gjeld på 2019-nivå være i overkant av 1 mrd. sammenlignet med et rentenivå på 2,45 prosent.

Lav grad av egenfinansiering og økende gjeld gjør at en større andel av fremtidige inntekter må brukes til å betale renter og avdrag. Kommunens årlige finanskostnader forventes å øke fra ca. 3,4 mrd. i 2015 til ca. 5,3 mrd. i 2019.

Kommunens pensjonsforpliktelser

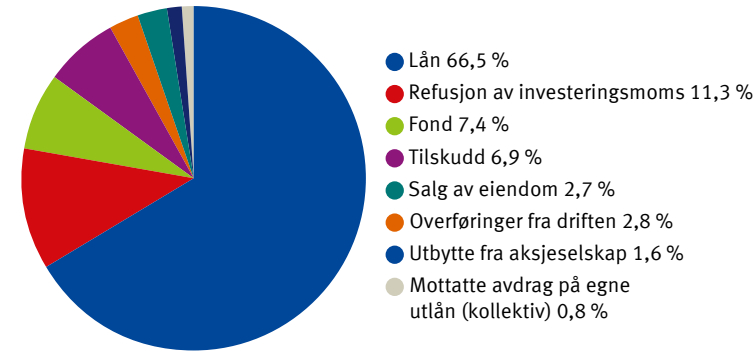
Ansatte i stat og kommune er medlemmer i en offentlig tjenstepensjonsordning. I Oslo kommune er det garanterte ytelsesnivået 67,3 prosent av sluttlønn. For personer ansatt før 2012 er ytelsesnivået 70 prosent av sluttlønn.

Oslo kommune har offentlig tjenstepensjon for sine ansatte innmeldt i kommunens egen ordning i Oslo Pensjonsforsikring AS (OPF). Unntaket er undervisningspersonalet som er innmeldt i Statens Pensjonskasse (SPK).

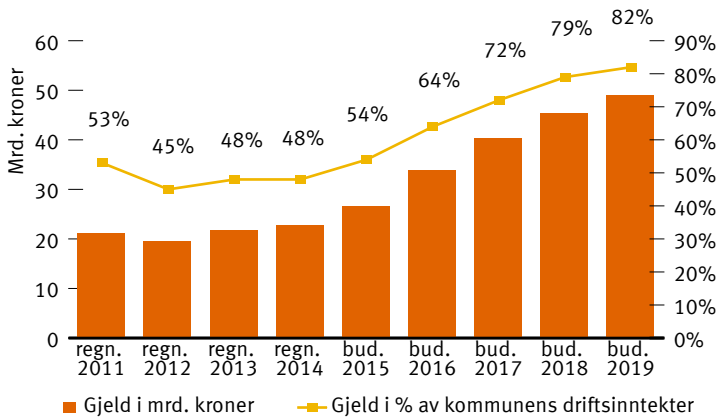
Det er knyttet usikkerhet til fremtidige pensjonsutgifter og premie- og kostnadsutviklingen vil kunne variere fra et år til det neste. Realisert avkastning på pensjonsmidlene og avvik i lønnsvekst fra de forutsetningene som er lagt til grunn, vil kunne gjøre store utslag. Det samme vil endringer i ansattebestanden, ettersom oppreserveringsbehovet til å dekke fremtidig utbetaling av pensjon for en ansatt vil variere avhengig av alder, kjønn, tidligere tjenestetid og lønnsnivå.

Tabell 3 viser utviklingen i pensjonskostnadene i perioden 2012–2016 i mill. kroner og som andel av pensjonsgivende lønn.

Figur 5: Finansiering av investeringer 2016–2019 i prosent

Figur 6: Utviklingen i lånegjeld og gjeldsgrad 2011–2019

Tabell 3: Utvikling i pensjonskostnader 2012 – 2016 i mill. og som andel av pensjonsgivende lønn

	2012	2013	2014	2015	2016
Kostnad OPF inkl. arbeidsgiveravgift	2 866	3 403	3 408	3 069	3 092
Kostnad SPK inkl. arbeidsgiveravgift	606	627	642	660	714
Samlet kostnad inkl. arbeidsgiveravgift	3 472	4 030	4 050	3 729	3 806
Kostnadsprosent OPF	25,4 %	26,3 %	30,1 %	23,0 %	23,0 %

For ordningen i OPF er det spesielt to forhold som påvirker utviklingen i pensjonskostnad fra 2015 til 2016. KMD har besluttet å redusere beregningsparameteren for forutsatt avkastning på pensjonsmidlene med 0,05 prosentpoeng og dette øker kostnadene. Derne st ga resultatet av lønnsoppgjøret i 2015 lavere lønnsvekst enn forutsatt i vedtatt økonomiplan, hvilket leder til lavere pensjonspremie i 2015 og påfølgende lavere pensjonskostnad i 2016. Som totaleffekt av disse forholdene ventes pensjonskostnaden å øke med 23 mill. inkludert arbeidsgiveravgift for ordningen i OPF fra 2015 til 2016. Dette er 75 mill. mindre enn tidligere antatt lønnsvekst i Oslo i 2015 skulle tilsi og en lavere vekst enn lagt til grunn i vedtatt økonomiplan. For ordningen i SPK øker kostnaden med 54 mill. inkludert arbeidsgiveravgift. Se forøvrig nærmere omtale av pensjon i Del 2, kapittel 3 og 14.

Resultatgrad

Kommunens resultatgrad, dvs. forholdet mellom netto driftsresultat og kommunens samlede inntekter, benyttes som en beskrivelse av kommunens økonomiske handlefrihet. Oslo bruker et korrigert netto driftsresultat hvor Oslo Havn og selvfinansierende virksomhet innenfor VAR-sektoren er tatt ut. Dette er nærmere forklart i Del 2 av budsjettet.

I forslaget til økonomiplan 2016–2019 ligger resultatgraden i intervallet 1,4–2,1 prosent, som vist i tabell 4.

En resultatgrad på 1,5 prosent betyr at det er begrenset rom for å finansiere investeringene med overføring fra driftsregnskap til investeringer og kan være rimelig for en kommune med beskjeden befolkningsvekst. I Oslo er det imidlertid sterk befolkningsvekst og nødvendig med store investeringer i bl.a. skoler og barnehager. For å begrense gjeldsøkningen fremover og øke kommunens økonomiske handlefrihet over tid foreslår byrådet å øke kommunens egenfinansiering av investeringer. Byrådet budsjettforslag vil gi en årlig overføring fra drift til investering på mellom 239 og 313 mill. årlig i perioden 2016–2019.

Tabell 4: Korrigert netto driftsresultat og resultatgrad 2016–2019 i mill. kroner og prosent

	2016	2017	2018	2019
Samlet korrigert driftsresultat Oslo kommune	938	1 143	1 071	744
Resultatgrad Sak 1	1,8 %	2,1 %	2,0 %	1,4 %

Tabell 5: Egenfinansiering i form av overføring fra drift til investering 2016–2019 i mill. kroner

	2016	2017	2018	2019
Overføring fra drift til investering – bykassen	103	175	169	101
Overføring fra drift til investering – KF	137	138	138	138
Overføring fra drift til investering – samlet	240	313	307	239

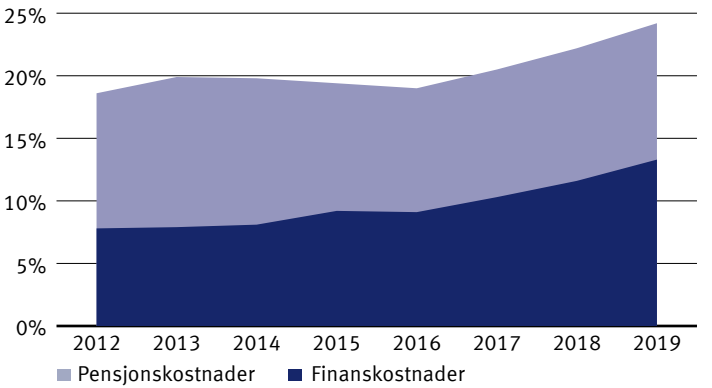
Økonomisk handlingsrom og prioriteringer

Som følge av et høyt investeringsvolum og relativt liten grad av egenfinansiering vil finanskostnadene øke som andel av frie inntekter i kommende økonomiplanperiode. I samme periode forventes de regnskapsførte pensjonskostnadene å øke.

Økende finans- og pensjonskostnader innebærer at en større andel av kommunens frie inntekter går med til å dekke finans- og pensjonskostnader og at mindre kan disponeres til drift. I 2012 brukte Oslo kommune 18,7 prosent av de frie inntektene til pensjons- og finanskostnader. I 2016 antas andelen å ha økt til ca. 19,0 prosent og den forventes å stige til 24,1 prosent i 2019.

I arbeidet med 2016 budsjettet og økonomiplanen for 2016–2019 er den økonomiske handlefriheten til kommunen noe styrket sammenlignet med vedtatt økonomiplan for perioden 2015–2018. De viktigste bidragene til økt økonomiske handlefriheten er reduserte pensjonskostnader og billigere lønnsoppgjør enn forutsatt. Mesteparten av den økte økonomiske handlefriheten i kommende økonomiplan foreslår byrådet å benytte til å redusere rammekuttene.

Figur 7: Utvikling i pensjon- og finanskostnader som andel av frie inntekter 2012-2019

Rammekuttet i 2016 er redusert med 163 mill. sammenlignet med vedtatt budsjett. Det samlede rammekuttet i 2017 og 2018 er også redusert mens det for 2019 er innarbeidet et ytterligere rammekutt. Rammene blir hvert år i økonomiplanen styrket for å tilpasse rammene til befolkningsutviklingen. Når vi setter midlene til befolkningsutvikling opp mot rammekuttene, fremgår det at rammene til tjenesteproduksjon blir reelt styrket alle årene i økonomiplanen. Byrådet prioriterer i tillegg rusomsorg, skolehelse-tjenester og helsestasjonene.

Tabell 6: Rammekutt og midler til befolkningsutviklingen i mill.

	2016	2017	2018	2019
Rammekutt i vedtatt øk.plan 2015–2018	-261	-530	-530	-530
Endring i rammekuttet	163	318	128	-96
Forslag til rammekutt øk.plan 2016–2019	-98	-212	-402	-626
Økte driftsmidler for å ivareta befolkningsutviklingen	390	659	882	1 099
Sum rammekutt og midler til befolkningsutvikling øk.plan 2016–2019	292	447	480	473

Økonomiplan driftsbudsjettet – samlet (bykasse og kommunale foretak (KF))

Beløp i mill. kr						
		Dok 3 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Bykasse virksomheter:						
Bydelene (EST og KOU)	Nettoutgift	19 095	20 160	20 206	20 181	20 156
Eldre og sosiale tjenester – byomfattende (EST)	Nettoutgift	3 160	2 916	2 966	2 982	2 965
Kunnskap og utdanning (KOU)	Nettoutgift	11 123	11 684	11 963	12 161	12 307
Byutvikling (BYU)	Nettoutgift	253	277	278	261	258
Miljø og samferdsel, miljø (MOS)	Nettoutgift	2 565	2 833	2 548	2 425	2 564
Miljø og samferdsel, selvfinans. miljøetater (MOS)	Nettoutgift	-482	-505	-650	-625	-629
Kultur og næring (KON)	Nettoutgift	779	1 040	990	1 023	1 139
Byrådslederens kontor (BLK)	Nettoutgift	454	468	461	458	456
Finans (FIN)	Nettoutgift	365	397	394	391	388
Bystyrets organer (BYS)	Nettoutgift	263	195	229	183	245
Avsetningskapitler (FIN)	Nettoutgift	165	290	453	586	782
Finansposter (FIN)	Nettoutgift	-2 060	-2 026	-2 055	-2 037	-2 022
Sum sektorene – bykasse	Nettoutgift	35 680	37 730	37 781	37 991	38 610
Sum kommunale foretak – netto utgift ekskl. finans-transaksjoner		-1 389	-1 622	-1 982	-2 321	-2 851
Sum konsern – bykasse og KF		34 290	36 107	35 800	35 670	35 758
Skatt på inntekt og formue		-26 100	-27 250	-27 550	-27 850	-28 150
Ordinært rammetilskudd		-10 478	-11 060	-11 220	-11 380	-11 530
Skatt på eiendom		0	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd		-586	-640	-631	-586	-561
Sum frie disponible inntekter		-37 164	-38 950	-39 401	-39 816	-40 241
Renteinntekter og utbytte		-1 696	-1 615	-1 601	-1 508	-1 515
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter		1 668	1 655	1 916	2 185	2 551
Avdrag på lån		1 706	1 836	2 071	2 380	2 712
Netto finansinntekter/-utgifter		1 677	1 876	2 386	3 058	3 748
Netto driftsresultat		-1 196	-967	-1 216	-1 088	-734
Til ubundne avsetninger		957	748	640	469	362
Til bundne avsetninger		250	139	412	446	267
Bruk av ubundne avsetninger		-93	-106	-95	-80	-80
Bruk av bundne avsetninger		-64	-54	-54	-54	-54
Netto avsetninger		1 049	727	903	782	495
Overføring til investeringsbudsjettet		30	103	175	169	101
Overføring til investeringsbudsjettet – KF		118	137	138	138	138
Sum overført til investeringsbudsjettet		147	240	313	307	239
Til fordeling drift		-34 290	-36 107	-35 800	-35 670	-35 758
Sum fordelt til drift		34 290	36 107	35 800	35 670	35 758
Merforbruk/mindreforbruk		0	0	0	0	0

Økonomiplan investeringsbudsjettet – samlet (bykasse og kommunale foretak (KF))

Beløp i mill. kr						
		Dok 3 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Bydelene (EST og KOU)	Utgift	50	55	55	65	65
Eldre og sosiale tjenester – byomfattende (EST)	Utgift	76	108	403	1 040	109
Kunnskap og utdanning (KOU)	Utgift	1 225	235	69	1	2
Byutvikling (BYU)	Utgift	310	406	656	370	369
Miljø og samferdsel, miljø (MOS)	Utgift	1 327	890	1 145	1 316	1 009
Miljø og samferdsel, selvfinans. miljøetater (MOS)	Utgift	1 221	1 333	1 598	1 472	1 361
Kultur og næring (KON)	Utgift	1 122	624	461	264	276
Byrådslederens kontor (BLK)	Utgift	12	4	4	4	4
Finans (FIN)	Utgift	124	273	224	224	74
Bystyrets organer (BYS)	Utgift	0	0	0	0	0
Investeringer i anleggsmidler – bykasse		5 468	3 928	4 614	4 755	3 269
Tilskudd til KF fra bykasse		-344	-467	-335	-158	-184
Korrigert investeringer i anleggsmidler – bykassen		5 123	3 461	4 279	4 597	3 085
Oslo Havn KF (MOS)	Utgift	277	162	256	150	212
Undervisningsbygg Oslo KF (KON)	Utgift	2 721	2 762	2 151	1 937	1 370
Boligbygg Oslo KF (KON)	Utgift	1 358	1 816	1 246	910	931
Omsorgsbygg Oslo KF (KON)	Utgift	1 525	1 833	941	1 098	1 194
Kultur- og idrettsbygg Oslo KF (KON)	Utgift	0	1 288	1 967	1 162	599
Investeringer i anleggsmidler – KF		5 881	7 860	6 561	5 257	4 306
Tilskudd til bykasse fra KF		0	0	0	0	0
Korrigert investeringer i anleggsmidler – KF		5 881	7 860	6 561	5 257	4 306
Investeringer i anleggsmidler – Oslo kommune		11 004	11 321	10 840	9 853	7 391
Investeringer i anleggsmidler		11 004	11 321	10 840	9 853	7 391
Utlån og forskuttering		1 219	1 021	1 021	1 021	1 021
Avdrag på lån		701	741	772	811	838
Avsetninger		0	1	0	0	6
Årets finansieringsbehov		12 924	13 083	12 634	11 685	9 255
Finansiert slik:						
Bruk av lånemidler		-8 254	-8 707	-8 231	-7 373	-5 893
Inntekter fra salg av anleggsmidler		-917	-361	-231	-231	-231
Tilskudd til investeringer		-240	-255	-821	-867	-191
Kompensasjon for merverdiavgift		-1 243	-1 432	-1 101	-1 047	-888
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner		-971	-969	-1 043	-1 030	-1 064
Andre inntekter		-259	-125	-218	-110	-179
Sum ekstern finansiering		-11 884	-11 849	-11 645	-10 658	-8 446
Overføring fra driftsbudsjettet		-30	-103	-175	-169	-101
Overføring fra driftsbudsjettet – KF		-118	-137	-138	-138	-138
Sum overført fra driftsbudsjettet		-147	-240	-313	-307	-239
Bruk av avsetninger		-894	-994	-676	-721	-570
Sum finansiering		-12 924	-13 083	-12 634	-11 685	-9 255
Udekket/udisponert		0	0	0	0	0

Innstilling til vedtak

I dette kapitlet er alle vedtaksforslagene samlet.
Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak for 2016:

Skattevedtak
1. Skatt på inntekt og formue for forskuddspliktige skattytere for inntektsåret 2016 skrives ut med:

- a) 7,0 ‰ på formue
- b) 13,95 ‰ på inntekt

Dersom Stortinget vedtar andre maksimumssatser, brukes disse.

Lånevedtak
2. Oslo kommune tar opp lån i 2016 i henhold til punktene a, b, c, d og e nedenfor:

- a) Bykassens bruk av lån i 2016 fastsettes til 3 256,8 mill.

- Lånebeløpet fordeler seg på følgende elementer:
- Lån i Lånefondet med 2 256,8 mill. (budsjettkapittel 910)
 - Lån i Husbanken til videreutlånsordningen med 1 000 mill. (budsjettkapittel 926)

Gjennomsnittlig finansierings-/avdragstid kan være inntil 20 år med jevne årlige avsetninger/avdrag for låneopptak til investeringer i bykassen.

- b) Kommunale foretak får fullmakt til å ta opp lån i Lånefondet for inntil:
 - Undervisningsbygg Oslo KF 2 127,5 mill.
 - Omsorgsbygg Oslo KF 1 355,1 mill.
 - Boligbygg Oslo KF 694,0 mill.
 - Kultur- og idrettsbygg Oslo KF 1 274,1 mill.

- c) Innlån til Lånefondet, 8 468,7 mill., jf. Del 2 kapittel 14 Felles inntekter og utgifter (budsjettkapittel 080 Lånefondet), til nye låneopptak og til refinansiering av eldre lån.

- d) Lån til likviditetsformål inntil 2 000 mill.

- e) Der hvor kommunen kan oppnå bedre lånebetingelser i Husbanken enn ved eget innlån til Lånefondet, benyttes Husbanken. Alle låneopptak i Husbanken til kommunale foretak utføres av bykassens sentrale enhet for finansforvaltning.

Tallbudsjett

3. Drifts- og investeringsbudsjett for bykassen vedtas slik:

Beløp i 1000 kr				
Kapittel/Sektor		Driftsramme	Sosialhjelp og kvalifiseringsprogram	Sum
Bydelene (EST og KOU)				
Driftsbudsjettet:				
001	Bydel Gamle Oslo (1) (B)	1 354 021	231 222	1 585 243
002	Bydel Grünerløkka (2) (B)	1 292 404	195 940	1 488 344
003	Bydel Sagene (3) (B)	1 081 782	127 372	1 209 154
004	Bydel St. Hanshaugen (4) (B)	807 834	96 315	904 149
005	Bydel Frogner (5) (B)	1 218 567	92 202	1 310 769
006	Bydel Ullern (6) (B)	899 205	20 008	919 213
007	Bydel Vestre Aker (7) (B)	1 245 388	30 031	1 275 419
008	Bydel Nordre Aker (8) (B)	1 420 533	42 122	1 462 655
009	Bydel Bjerke (9) (B)	994 484	100 703	1 095 187
010	Bydel Grorud (10) (B)	943 498	100 202	1 043 700
011	Bydel Stovner (11) (B)	1 003 835	117 894	1 121 729
012	Bydel Alna (12) (B)	1 609 780	158 052	1 767 832
013	Bydel Østensjø (13) (B)	1 600 938	79 211	1 680 149
014	Bydel Nordstrand (14) (B)	1 446 512	48 568	1 495 080
015	Bydel Søndre Nordstrand (15) (B)	1 097 613	129 277	1 226 890
Sum	Bydelsfordelt ramme	18 016 394	1 569 119	19 585 513

				Beløp i 1000 kr
Kapittel/Sektor		Utgift	Inntekt	Netto
Driftsbudsjettet:				
Avsetningskapitler:				
304	Bydelene – avsetninger eldre (EST)	87 228	-8 000	79 228
305	Bydelene – etablering av nye barnehager (KOU)	130 360	0	130 360
306	Bydelene – diverse barnehagetiltak (KOU)	241 556	-29 000	212 556
308	Bydelene – avsetninger helse og sosiale tj. (EST)	260 911	-108 835	152 076
Sum	Avsetninger	720 055	-145 835	574 220
Sum	Bydelsramme (EST og KOU) netto			20 159 733

Investeringsbudsjettet:				
308	Bydelene – avsetninger helse og sosiale tj. (EST)	55 000	-9 000	46 000
Sum	Bydelsramme (EST og KOU) netto	55 000	-9 000	46 000

Kapittel/Sektor		Utgift	Inntekt	Netto
Beløp i 1000 kr				
Eldre og sosiale tjenester – byomfattende (EST)				
Driftsbudsjettet:				
313	Sykehjemsetaten (EST)	5 008 866	-4 147 652	861 214
314	Helseetaten (EST)	972 199	-499 677	472 522
315	Velferdsetaten (EST)	1 449 187	-696 132	753 055
316	Opplæringskontoret for helse- og oppvekstfag (EST)	20 428	-18 486	1 942
317	Fastlegetilskudd og pasientskadeerstatning (EST)	326 480	-13 000	313 480
318	Vederlagsutbetalinger (EST)	10 000	–	10 000
350	Trygdeordninger (EST)	9 625	–	9 625
360	Barne- og familieetaten – barnevern (EST)	607 723	-433 358	174 365
362	Kriminalitetsforebygging blant ungdom (EST)	6 165	–	6 165
372	Byomfattende tiltak – avsetninger eldre (EST)	17 320	–	17 320
373	Byomf. tiltak – avsetn. helse og sosiale tj. (EST)	17 536	–	17 536
374	Prosjekteringsmidler (EST)	5 348	–	5 348
384	Bydelenes hjelpemiddeltjeneste (EST)	26 713	–	26 713
427	Tap på utlån (EST)	3 500	–	3 500
428	Sosiale boligvirkemidler (EST)	453 467	-243 074	210 393
481	Handlingsprogram Oslo sør (EST)	8 000	–	8 000
483	Områdesatsing Tøyen (EST)	25 000	–	25 000
Sum	Eldre og sosiale tjenester – byomfattende (EST)	8 967 557	-6 051 379	2 916 178
Investeringsbudsjettet:				
313	Sykehjemsetaten (EST)	10 000	-1 600	8 400
314	Helseetaten (EST)	77 700	-14 540	63 160
315	Velferdsetaten (EST)	190	-38	152
360	Barne- og familieetaten – barnevern (EST)	2 300	-460	1 840
372	Byomfattende tiltak – avsetninger eldre (EST)	10 000	-2 000	8 000
427	Tap på utlån (EST)	4 000	-2 000	2 000
481	Handlingsprogram Oslo sør (EST)	4 000	-640	3 360
Sum	Eldre og sosiale tjenester – byomfattende (EST)	108 190	-21 278	86 912
Kunnskap og utdanning (KOU)				
Driftsbudsjettet:				
200	Utdanningsetaten (KOU)	340 723	-75 258	265 465
203	Pedagogisk-psykologisk tjeneste (KOU)	174 619	-13 520	161 099
208	Avsetning husleier skoler (KOU)	58 074	–	58 074
210	Grunnskolen (KOU)	8 114 391	-374 209	7 740 182
211	Aktivitetsskolen (Skolefritidsordningen) (KOU)	631 791	-451 091	180 700
230	Videregående skoler (KOU)	2 874 868	-177 355	2 697 513
231	Fagopplæring (KOU)	195 811	-85 478	110 333
250	Fagskolen (KOU)	34 673	–	34 673
290	Oslo musikk- og kulturskole (KOU)	90 481	-25 422	65 059
294	Voksenopplæring (KOU)	710 270	-339 172	371 098
Sum	Kunnskap og utdanning (KOU)	13 225 701	-1 541 505	11 684 196

Kapittel/Sektor		Utgift	Inntekt	Netto
Beløp i 1000 kr				
Investeringsbudsjettet:				
200	Utdanningsetaten (KOU)	205 945	-41 189	164 756
271	Byomfattende barnehageoppgaver (KOU)	29 100	-5 820	23 280
Sum	Kunnskap og utdanning (KOU)	235 045	-47 009	188 036
Byutvikling (BYU)				
Driftsbudsjettet:				
400	Eiendoms- og byfornyelsesetaten (BYU)	173 302	-170 956	2 346
482	Handlingsprogram Groruddalen (BYU)	30 000	–	30 000
520	Byantikvaren (BYU)	28 794	-3 709	25 085
609	Plan- og bygningsetaten (BYU)	403 807	-184 497	219 310
Sum	Byutvikling (BYU)	635 903	-359 162	276 741
Investeringsbudsjettet:				
416	Fornebu-utbyggingen (BYU)	15 000	-15 000	–
425	Andre utbyggingsformål (BYU)	365 000	-78 000	287 000
482	Handlingsprogram Groruddalen (BYU)	20 000	–	20 000
609	Plan- og bygningsetaten (BYU)	6 000	-1 000	5 000
Sum	Byutvikling (BYU)	406 000	-94 000	312 000
Miljø og samferdsel, miljø (MOS)				
Driftsbudsjettet:				
184	Beredskapsetaten (MOS)	13 192	–	13 192
542	Bymiljøetaten (MOS)	1 655 327	-812 167	843 160
548	Avsetning husleier idrettsprosjekter (MOS)	5 000	–	5 000
643	Renovasjonsetaten – næring (MOS)	89 383	-115 791	-26 408
645	Energigjenvinningsetaten – husholdninger (MOS)	232 787	-331 418	-98 631
650	Brann- og redningsetaten (MOS)	460 234	-78 038	382 196
711	Kjøp av transporttjenester (MOS)	1 696 587	–	1 696 587
752	Andre utgifter vedr. miljø og samferdsel (MOS)	2 172	–	2 172
761	Sykkelprosjektet (MOS)	15 600	–	15 600
Sum	Miljø og samferdsel, miljø (MOS)	4 170 282	-1 337 414	2 832 868
Investeringsbudsjettet:				
542	Bymiljøetaten (MOS)	688 980	-248 513	440 467
643	Renovasjonsetaten – næring (MOS)	51 500	–	51 500
645	Energigjenvinningsetaten – husholdninger (MOS)	40 000	–	40 000
650	Brann- og redningsetaten (MOS)	19 500	-3 900	15 600
761	Sykkelprosjektet (MOS)	90 000	-18 000	72 000
Sum	Miljø og samferdsel, miljø (MOS)	889 980	-270 413	619 567

Kapittel/Sektor		Utgift	Inntekt	Netto
Beløp i 1000 kr				
Miljø og samferdsel, selvfinans. miljøetater (MOS)				
Driftsbudsjettet:				
620	Vann- og avløpsetaten – forvaltning (MOS)	974 915	-1 495 604	-520 689
640	Renovasjonsetaten – selvkost (MOS)	800 797	-824 653	-23 856
770	Klima- og energiprogrammet (MOS)	49 780	-9 950	39 830
Sum	Miljø og samferdsel, selvfinans. miljøetater (MOS)	1 825 492	-2 330 207	-504 715
Investeringsbudsjettet:				
620	Vann- og avløpsetaten – forvaltning (MOS)	1 234 700	–	1 234 700
640	Renovasjonsetaten – selvkost (MOS)	98 100	–	98 100
770	Klima- og energiprogrammet (MOS)	15 000	–	15 000
Sum	Miljø og samferdsel, selvfinans. miljøetater (MOS)	1 347 800	–	1 347 800
Kultur og næring (KON)				
Driftsbudsjettet:				
354	Enhet for mangfold og integrering (KON)	17 269	-4 400	12 869
455	Næringsutvikling (KON)	68 936	-7 013	61 923
459	Næringsetaten (KON)	48 016	-21 405	26 611
500	Kulturtilskudd m.m. (KON)	235 600	-9 000	226 600
501	Kultureiendommer (KON)	53 369	-27 807	25 562
502	Kulturetaten (KON)	383 047	-78 958	304 089
504	Munch-museet (KON)	116 213	-20 005	96 208
581	Den norske kirke og andre trossamfunn (KON)	221 388	–	221 388
590	Gravferdsetaten (KON)	133 545	-68 359	65 186
Sum	Kultur og næring (KON)	1 277 383	-236 947	1 040 436
Investeringsbudsjettet:				
172	Boligbygg Oslo KF – overføring (KON)	295 000	–	295 000
173	Undervisningsbygg Oslo KF – overføring (KON)	10 100	–	10 100
175	Omsorgsbygg Oslo KF – overføring (KON)	147 600	–	147 600
178	Kultur- og idrettsbygg Oslo KF – overføring (KON)	14 000	–	14 000
185	Forskjellige utbedringstiltak (KON)	15 000	-2 400	12 600
501	Kultureiendommer (KON)	15 700	-3 140	12 560
502	Kulturetaten (KON)	78 400	-4 500	73 900
581	Den norske kirke og andre trossamfunn (KON)	30 000	–	30 000
590	Gravferdsetaten (KON)	18 500	-3 700	14 800
Sum	Kultur og næring (KON)	624 300	-13 740	610 560

Kapittel/Sektor		Utgift	Inntekt	Netto
Beløp i 1000 kr				
Byrådslederens kontor (BLK)				
Driftsbudsjettet:				
120	Byråd/byrådsavdelingene (BLK)	325 987	-9 571	316 416
126	Div.avsetn.og tidsb. tiltak under byrådsavd. (BLK)	56 673	-3 817	52 856
140	Kommuneadvokaten (BLK)	39 808	-9 031	30 777
150	Rådhusets forvaltningstjeneste (BLK)	90 115	-23 422	66 693
191	Tilfeldige utg. etter byrådets bestemmelse (BLK)	1 500	–	1 500
Sum	Byrådslederens kontor (BLK)	514 083	-45 841	468 242
Investeringsbudsjettet:				
150	Rådhusets forvaltningstjeneste (BLK)	3 500	-700	2 800
Sum	Byrådslederens kontor (BLK)	3 500	-700	2 800
Finans (FIN)				
Driftsbudsjettet:				
122	Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)	67 846	-1 348	66 498
125	Utviklings- og kompetanseetaten (FIN)	540 005	-416 463	123 542
130	Kemnerkontoret (FIN)	284 469	-77 595	206 874
Sum	Finans (FIN)	892 320	-495 406	396 914
Investeringsbudsjettet:				
122	Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)	224 000	-38 800	185 200
125	Utviklings- og kompetanseetaten (FIN)	48 800	-9 760	39 040
Sum	Finans (FIN)	272 800	-48 560	224 240
Bystyrets organer (BYS)				
Driftsbudsjettet:				
100	Bystyret m.v. (BYS)	114 340	-3 663	110 677
101	Ordførerens kontor (BYS)	12 648	-391	12 257
102	Tilfeldige utg. etter bystyrets bestemmelse (BYS)	1 893	–	1 893
109	Kontrollutvalget (BYS)	4 027	-41	3 986
110	Kommunerevisjonen (BYS)	61 157	-17 151	44 006
111	Helse-, sosial- og eldreombudet (BYS)	23 444	-9 833	13 611
112	Stortingsvalg og kommunevalg (BYS)	9 091	-575	8 516
Sum	Bystyrets organer (BYS)	226 600	-31 654	194 946

Kapittel/Sektor		Beløp i 1000 kr		
		Utgift	Inntekt	Netto
Felles inntekter og utgifter (FIN)				
Driftsbudsjettet:				
124	Forsikringer (FIN)	220 800	-206 500	14 300
192	Diverse avsetninger og tilfeldige inntekter (FIN)	280 775	-4 000	276 775
426	Tap på lånegarantier (FIN)	9 000	–	9 000
800	Skatt på inntekt og formue (FIN)	–	-27 250 000	-27 250 000
840	Rammetilskudd fra staten (FIN)	–	-11 060 000	-11 060 000
845	Øvrige generelle statstilskudd (FIN)	1 530	-90 142	-88 612
850	Generelt statstilsk. vedr. flyktninger m.v. (FIN)	–	-550 000	-550 000
898	Overføringer fra KF m.v. (FIN)	1 600	-2 028 744	-2 027 144
900	Renter (FIN)	543 000	-438 000	105 000
901	Utbytte fra aksjeselskaper (KON)	–	-1 000 000	-1 000 000
910	Lån (FIN)	1 272 573	–	1 272 573
927	Betjening av videreutlån (EST)	186 400	-173 400	13 000
940	Disposisjonsfond (FIN)	705 385	-73 761	631 624
950	Bundne driftsfond (FIN)	138 767	-53 830	84 937
980	Overføring mellom drift og investering (FIN)	103 008	–	103 008
Sum	Felles inntekter og utgifter (FIN)	3 462 838	-42 928 377	-39 465 539
Investeringbudsjettet:				
910	Lån (FIN)	–	-2 256 767	-2 256 767
920	Utlån egne midler (FIN)	–	-171 400	-171 400
926	Videreutlån (EST)	1 006 000	-1 000 000	6 000
927	Betjening av videreutlån (EST)	740 600	-659 400	81 200
940	Disposisjonsfond (FIN)	–	-378 000	-378 000
948	Ubundne investeringsfond (FIN)	–	-500 000	-500 000
950	Bundne driftsfond (FIN)	–	-116 320	-116 320
959	Bundne investeringsfond (FIN)	380	–	380
980	Overføring mellom drift og investering (FIN)	–	-103 008	-103 008
Sum	Felles inntekter og utgifter (FIN)	1 746 980	-5 184 895	-3 437 915

4. Krav til netto driftsresultat samt investeringsbudsjett med finansiering for 2016 for kommunale foretak vedtas slik:

4.1 Kapittel 053 Undervisningsbygg Oslo KF

Krav til netto driftsresultat for Undervisningsbygg Oslo KF settes til 100 mill. i 2016.

Investeringsrammen med finansiering fastsettes slik:

		Beløp i 1000 kr
Prosjektnr		Forslag 2016
053	Undervisningsbygg Oslo KF (KON)	
106500	Generell rehabilitering	300 000
106520	Kapasitetsutvidelse/rehab/nybygg mv.	1 649 100
109500	Investering avsetn – ikke fordelt	700 000
116503	UBF – Kapasitetsbevarende tiltak	100 000
116505	UBF – Energieffektiviseringstiltak skoler	12 500
Sum investeringsutgifter		2 761 600
Lån i Lånefondet		-2 127 500
Tilskudd fra bykassen		-10 100
Overføring fra driftsbudsjettet		-100 000
Investeringsmva		-524 000
Sum finansiering		-2 761 600

Prosjektnr. 106520 fordeles på følgende skoler:

Beløp i 1000 kr				
	Ferdig- stilling	Kostnads- ramme	Bevilget t.o.m. 2015	Budsjett 2016
Nybygg og totalrehabilitering				
Voksen skole- Superkube m/spesialavd.	4-15	127 000	98 200	28 800
Huseby – Superkube	1-16	107 700	90 000	17 700
Ris	2-16	495 000	315 900	146 600
Fernanda Nissen	2-16	511 000	289 600	175 400
Munkerud skole	3-16	467 000	238 900	197 100
Haugen	3-17	315 000	145 000	70 400
Tokerud	3-16	376 000	216 000	114 000
Haugenstua	4-16	476 000	197 200	246 800
Berg vgs (fase 1 og 2)	2-17	180 400	135 600	23 700
Vollebekk skole	2-17	440 900	75 000	217 700
Brynseng skole	2-17	568 700	159 300	307 300
Manglerud	3-18	333 700	130 000	103 600
		4 398 400	2 090 700	1 649 100

4.2 Kapittel 055 Boligbygg Oslo KF

Krav til netto driftsresultat for Boligbygg Oslo KF settes til 0 mill. i 2016.

Investeringsrammen med finansiering fastsettes slik:

Beløp i 1000 kr		
Prosjektnr	Forslag 2016	
055	Boligbygg Oslo KF (KON)	
106600	Rehabiliterings-/utviklingsprosjekter	110 000
106610	Kjøp av boligeiendom	60 000
109610	Presteboliger – kjøp/rehabilitering	5 000
111600	Ufordelt Omsorg+	70 000
113605	Ufordelt avsetn. boliger til vanskeligstilte	396 000
114601	Brannsikring kommunale boliger	10 000
115600	Kap/rehab/nybygg Omsorg+	280 000
115610	Eablering av 600 boliger	885 000
Sum investeringsutgifter		1 816 000
Lån i Lånefondet		-694 000
Salg av eiendom		-271 000
Tilskudd fra staten		-250 000
Tilskudd fra bykassen		-295 000
Investeringsmva		-306 000
Sum finansiering		-1 816 000

Prosjektnr. 115600 fordeles på følgende Omsorg+prosjekter:

Beløp i 1000 kr				
	Ferdig- stillelse	Kostnads- ramme	Bevilget tom. 2015	Budsjett 2016
Utmarksveien	3-2017	334 000	24 000	130 000
Trondheimsveien	4-2017	409 600	80 000	150 000
			104 000	280 000

4.3 Kapittel 059 Omsorgsbygg Oslo KF

Krav til netto driftsresultat for Omsorgsbygg Oslo KF settes til 0 mill. i 2016.

Investeringsrammen med finansiering fastsettes slik:

Beløp i 1000 kr		
Prosjektnr	Forslag 2016	
059	Omsorgsbygg Oslo KF (KON)	
106720	Kap.utvidelse/nybygg – barnehager	126 000
106730	Reetablering og rehabilitering – bhg	170 000
109700	Generell rehabilitering – sykehjem	75 000
111710	Ufordelt sykehjem	447 000
111711	Ufordelt Omsorg+	33 000
113713	Ufordelt – vanskeligstilte/nedsatt funksjonsevne	259 400
114705	Kap.utvidelse/rehab/nybygg – sykehjem	513 000

Beløp i 1000 kr		
114718	Rehab/nybygg – boliger til vanskeligstilte	104 100
114725	Investeringer barnehager – ikke fordelt	60 000
115705	Energieffektiviseringstiltak – sykehjem	35 200
116700	OBY – Lønnsomme investeringer	10 000
Sum investeringsutgifter		1 832 700
Lån i Lånefondet		-1 355 100
Tilskudd fra staten		-5 000
Tilskudd fra bykassen		-147 600
Investeringsmva		-325 000
Sum finansiering		-1 832 700

Prosjektnr. 106720 fordeles på følgende barnehager:

Beløp i 1000 kr				
	Ferdig- stillelse	Kostnads- ramme	Bevilget tom. 2015	Budsjett 2016
Berg gård	3-16	123 000	53 000	70 000
Teglverkstomat	4-16	78 400	22 400	56 000
			75 400	126 000

Prosjektnr. 114705 fordeles på følgende sykehjem:

Beløp i 1000 kr				
	Ferdig- stillelse	Kostnads- ramme	Bevilget tom. 2015	Budsjett 2016
Ullerntunet	4-2016	765 000	522 000	243 000
Hovseterhjemmet	3-2017	592 100	96 000	270 000
			618 000	513 000

Prosjektnr. 114718 fordeles på følgende boliger:

Beløp i 1000 kr				
	Ferdig- stillelse	Kostnads- ramme	Bevilget tom. 2015	Budsjett 2016
Berg gård	3-2016	98 000	57 000	41 000
Skogvollveien	4-2016	30 200	8 300	21 900
Nedre Skøyenvei 7	4-2016	56 800	15 600	41 200
			80 900	104 100

4.4 Kapittel o62 kultur- og idrettsbygg Oslo KF

Krav til netto driftsresultat for Kultur- og idrettsbygg Oslo KF settes til 0 mill. i 2016.

Investeringsrammen med finansiering fastsettes slik:

		Beløp i 1000 kr
Prosjektnr		Forslag 2016
062	Kultur- og idrettsbygg Oslo KF (KON)	
115810	Rehabilitering idrettsanlegg	24 000
115811	Idrettsprosjekter diverse	97 600
115870	Nytt hovedbibliotek	502 400
115871	Nytt Munch-museum	507 900
116810	Idrettsanlegg – rehab/nybygg	153 780
116830	Biler og maskiner	2 400
Sum investeringsutgifter		1 288 080
Lån i Lånefondet		-1 274 080
Tilskudd fra bykassen		-14 000
Sum finansiering		-1 288 080

Prosjektnr. 116810 fordeles på følgende idrettsanlegg:

	Beløp i 1000 kr (eks. mva)			
	Ferdig- stillelse	Kostnads- ramme	Bevilget tom. 2015	Budsjett 2016
Voldsløkka landhockey	4-16	60 000	12 000	48 000
Voldsløkka skatehall	2-17	79 800	24 800	55 000
Åsland skytebane	4-17	77 160	25 600	25 780
Lambertseter flerbrukshall	1-18	105 000	–	25 000
			62 400	153 780

4.5 Kapittel o60 Oslo Havn KF

Krav til netto driftsresultat for Oslo Havn KF settes til 37 mill. i 2016.

Investeringsrammen med finansiering fastsettes slik:

		Beløp i 1000 kr
Prosjektnr		Forslag 2016
060	Oslo Havn KF (MOS)	
115920	Mål 2 Effektiv og veldreven havn	57 200
115930	Mål 3 50% Mer gods (fra 2013 til 2030)	81 000
115950	Mål 5 Miljøvennlig Havn og Sjøtransport	1 000
115960	Mål 6 Bidrag til Oslo som attraktiv by	22 500
Sum investeringsutgifter		161 700
Avsetning til Havnefond KF		300
Sum finansieringsbehov		162 000
Overføring fra driftsbudsjettet		-37 000
Utbytte fra HAV Eiendom AS		-125 000
Sum finansiering		-162 000

5. Lånefondets budsjett for 2016 vedtas slik:

Lånefondet		Mill. kr
		Budsjett 2016
Artsgruppe		
100-509	Renteutgifter eksterne lån m.v.	1 423,4
Sum utgifter		1 423,4
510-519	Avdrag på eksterne lån	2 500,0
520-529	Interne utlån	7 707,4
Sum utbetalinger		10 207,4
Sum bruk av midler		11 630,9
780-909	Refunderte renter og låne-/adm.kostn.	-1 423,4
Sum inntekter		-1 423,4
910-919	Nye låneopptak	-8 468,7
920-929	Interne avdrag på lån	-1 738,8
Sum innbetalinger		-10 207,5
Sum anskaffelse av midler		-11 630,9

6. Forslag til økonomiplan 2016-2019 vedtas.

Byrådet gis fullmakt til å oppdatere samtlige oversikter til økonomiplan 2016–2019 i tråd med bystyrets budsjettvedtak for 2016.

7. Byrådet gis fullmakt til å oppdatere samtlige tabeller om måltall og oversikter over drifts- og investeringsprosjekter i tråd med bystyrets budsjettvedtak for 2016.

Verbale vedtak

8. Følgende verbalforslag vedtas:

8.1 Bydelene

8.1.1 Timepris ved salg av fysioterapitjenester

Pris for kjøp og salg av fysioterapitjenester mellom bydelene prisjusteres med 2,25 % og settes i 2016 til kr. 394 for 60 minutters behandling og kr. 297 for 45 minutters behandling.

8.1.2 Mottak av flyktninger

Oslo kommune tar imot 720 flyktninger i 2016.

8.1.3 Krav om at søkere til stillinger innenfor pleie og omsorg i Oslo kommune skal beherske norsk språk skriftlig og muntlig

Økt fokus på pasientsikkerhet og krav om å ha en kunnskapsbasert tjeneste krever kompetanse, også på språk. Før ansatte/søkere kan få ansettelse i pleie og omsorgstjenestene i Oslo kommune kreves norskferdigheter tilsvarende nasjonal norskprøve på nivå B2 for helsefagarbeidere og andre med utdanning fra videregående skole og for ufaglærte. For sykepleiere, fysioterapeuter, leger og andre med utdanning fra høyskole og universitetsnivå stilles krav om norskferdigheter tilsvarende nasjonal norskprøve på nivå C1.

8.1.4 Veiledende normer for økonomisk sosialhjelp til livsopphold

Veiledende normer for økonomisk sosialhjelp til livsopphold pr. mnd. justeres med 2,4 %, og fastsettes slik for 2016:

Enslig aleneboende	6 589
Ektepar/samboere	10 344
Enslige forsørgere	7 504
Barnetillegg 0–10 år	1 483
Barnetillegg 11–18 år	1 968
Unge hjemmeboende 18–23 år	1 968

8.1.5 Skolehelsetjenesten i grunn- og videregående skole

Bystyrets vedtak i sak 66/15 om innføring av bemanningsnorm for skolehelsetjenesten i grunn- og videregående skole var:

1. Byrådet mener det er viktig å styrke skolehelsetjenesten innenfor dagens styringssystem og å opprettholde mulighetene for lokale prioriteringer.
2. Det innføres en bemanningsnorm for skolehelsetjenesten i grunn- og videregående skole i Oslo etter anbefalingene fra Helsedirektoratet.
3. Byrådet bes i budsjettforslaget for 2016 legge fram en opptrappingsplan for å nå bemanningsnormen.

Bystyrets vedtak i sak 66/15 om innføring av bemanningsnorm for skolehelsetjenesten i grunn- og videregående skole foreslås erstattet med:

1. Det er viktig å styrke skolehelsetjenesten innenfor dagens styringssystem og opprettholde mulighetene for lokale prioriteringer.

2. Helsesøstertjenesten i videregående skole finansieres kun basert på elevtall. Det flyttes midler fra kriterietildeling via FO2B Oppvekst til særskilt tildeling i Grønt hefte.
3. Helsesøstertjenesten i videregående skole styrkes med 3,5 mill. i 2016 for å sikre at alle videregående skoler kan ha en tilgjengelighet på minimum 800 elever pr. årsverk helsesøster fra skoleåret 2016/2017.
4. Helsesøstertjenesten på ungdomstrinnet i grunnskolen styrkes med 6,5 mill. gjennom en særskilt tildeling i Grønt hefte basert på elevtall.

8.2 Velferd og sosiale tjenester – byomfattende tiltak

8.2.1 Pris pr. vektet sykehjemsplass i 2016

Pris pr. vektet sykehjemsplass i 2016 fastsettes til kr. 810 488.

8.2.2 Salgspris for tjenester ved Villa Enerhaugen

Salgspris for tjenester ved Villa Enerhaugen skal være kostnadsdekkende og fastsatt i samsvar med vedtatte effektiviseringskrav og inntektsforutsetninger. Når avtaler om kjøp av tjenester inngås skal det være dialog med kjøperbydel om tjenesteinnhold. Justering av pris på avtaler om salg av tjenester til bydelene skal holdes innenfor kommunens deflator. Ved aktivitetsendringer i tjenestekjøpene skal avtalene reforhandles i dialog med kjøperbydelene.

8.2.3 Salgspris for spesialplasser ved Kingosgate bo- og rehabiliteringssenter

Salgspris for spesialplasser ved Kingosgate bo- og rehabiliteringssenter skal være kostnadsdekkende og fastsatt i samsvar med vedtatte effektiviseringskrav og inntektsforutsetninger. Når avtaler om kjøp av tjenester inngås skal det være dialog med kjøperbydel om tjenesteinnhold. Justering av pris på avtaler om salg av tjenester til bydelene skal holdes innenfor kommunens deflator. Ved aktivitetsendringer i tjenestekjøpene skal avtalene reforhandles i dialog med kjøperbydelene.

8.2.4 Bydelsbetaling for opphold på rusinstitusjoner under Velferdsetaten

- a) Bydelsbetaling for opphold på rusinstitusjoner under Velferdsetaten prisjusteres med kommunal deflator, 2,25 % og utgjør i 2016 kr. 304 pr. døgn. pr. klient.
- b) Velferdsetaten gis i samarbeid med aktuell bydel fullmakt til å fastsette en høyere bydelsbetaling for særlig kostandskrevende klienter.

8.2.5 Bydelsbetaling for øvrige institusjoner og botilbud under Velferdsetaten

Bydelsbetalingen justeres med kommunal deflator på 2,25 %.

8.2.6 Egenbetaling ved rusinstitusjoner

Byrådet gis fullmakt til å fastsette egenbetaling for klienter ved private og kommunale rusinstitusjoner under Velferdsetaten.

8.2.7 Kostøre i sykehjem

Kostøret i sykehjem fastsettes til kr. 100 pr. dag.

8.2.8 Krav om at søkere til stillinger innenfor pleie og omsorg i Oslo kommune skal beherske norsk språk skriftlig og muntlig

Økt fokus på pasientsikkerhet og krav om å ha en kunnskapsbasert tjeneste krever kompetanse, også på språk. Før ansatte/søkere kan få ansettelse i pleie og omsorgstjenestene i Oslo kommune kreves norskferdigheter tilsvarende nasjonal norskprøve på nivå B2 for helsefagarbeidere og andre med utdanning fra videregående skole og for ufaglærte. For sykepleiere, fysioterapeuter, leger og andre med utdanning fra høyskole og universitetsnivå stilles krav om norskferdigheter tilsvarende nasjonal norskprøve på nivå C1.

8.3 Kunnskap og utdanning

8.3.1 Læringer

I tildelingen av kommunalt tilskudd til læringer i aktivtør-, helsearbeider- og barne- og ungdomsarbeiderfagene skal Oslo-elever med opplæringsrett prioriteres. Dersom det er ledige midler skal det innvilges kommunalt tilskudd til lærebedrifter som tar inn Oslo-læringer uten opplæringsrett og deretter bedrifter som tar inn utenbys læringer.

8.4 Finans

8.4.1 Forlengelse av løpetiden på utlån til E-CO Energi AS

Byrådet gis fullmakt til å avtale forlengelser av forfallstidspunktet for utlån til E-CO Energi AS.

8.5 Følgende tidligere vedtak foreslås opphevet:

Følgende tidligere vedtatte generelle verbalvedtak foreslås opphevet:

8.5.1 H12/2010 Hjemmehjelp for døve og døvblinde

Byrådet forutsetter at døve og døvblinde som får vedtak om hjemmehjelp, har rett til å velge en hjemmehjelp som kan kommuniserer med dem, og ber byrådet sørge for at denne muligheten opprettholdes.

Verbalvedtaket anses for oppfylt. Den kommunale hjemmetjenesten for døve og døvblinde inngår i brukervalgsordningen, og døve og døvblinde i alle bydeler kan velge om de vil at praktisk bistand skal utføres av denne tjenesten.

8.5.2 Takst og avgift K5 Avgifter og priser på tilbud i Schous kulturbryggeri

Byrådet gis fullmakt til å fastsette priser og avgifter (brukerbetalning/billettpriser) for tilbud i øvingshotell og popsenter i Schous kulturbryggeri, innen rammen av vedtatt budsjett.

De aktuelle brukerbetalinger/inngangsbilletter er ikke av samme kategori som takstene og avgiftene som inngår for øvrig i Dok. 3, men er mer sammenlignbare med timeleie/ egenandeler i byens aktivitets-tilbud, inngangsbilletter ved Vigelandsmuseet mv. Utleie av øvingslokaler forutsettes i tillegg i verbalvedtak K146/2013 å følge markedsmessige prinsipper ved utleie til voksne, og subsidiert leie til unge. Prising av disse tilbudene vil kunne ivaretas innenfor etatens egne fullmakter, og en særskilt fullmakt på dette området synes unødvendig.

Følgende tidligere bystyrevedtak foreslås opphevet:

8.5.3 Bystyresak 114/14 Oppfølging av verbalvedtak F18/2013 om å vurdere konkurranseutsetting av 02 180 – Byrådssak 226 av 19.12.2013.

Ved bystyrets behandling av ovennevnte sak vedtok bystyret at 02 180 skulle konkurranseutsettes.

Byrådet foreslår at bystyrevedtaket oppheves. Dette begrunnes med at byrådet i 2016 vil etablere en innbyggertjeneste der 02 180 vil inngå.

8.5.4 Vedtak 16 fra behandling av skolebehovsplan 2012: Skolebehovsplan

Fremtidig skolebehovsplaner skal ha et eget kapittel som omtaler kostnader ved de enkelte prosjekter.

Vedtaket er vanskelig å etterkomme, da kostnadene av konkurransehensyn ikke bør gjøres kjent før kontrakt er inngått (dvs. etter ekstern kvalitetssikring KS2).

8.6 Følgende tidligere vedtatte generelle verbalvedtak foreslås endret:

8.6.1 K34/2013 Salg av barnehager

Barnehager som er i så dårlig forfatning at de planlegges å rives for så å bygge nytt, skal selges til private barnehagebedrifter.

K12B/2015 Fremtidig barnehagebehov dekkes av private utbyggere

Bystyret ber byrådet sørge for at det fremtidige barnehagebehovet dekkes av private utbyggere og at det ikke bygges flere kommunale barnehager.

oppheves og erstattes med:

8.6.1 Retningslinjer for utbygging, rehabilitering og kapasitetsutvidelser av barnehager

1. Nye barnehageprosjekter etableres i hovedsak i privat regi
2. Kommunale barnehager som skal rehabiliteres og som er i så dårlig forfatning at de må rives for å bygges opp igjen gjennomføres i kommunal regi
3. Eksisterende kommunale barnehager som skal utvides, dersom det viser seg mest lønnsomt å rive og bygge nytt, gjennomføres i kommunal regi.

8.6.2 Vedtak 15 fra behandling av skolebehovsplan 2012: Offentlig-privat samarbeid

Offentlig privat samarbeid (OPS) skal som hovedregel legges til grunn ved utvikling av nye skoler

oppheves og erstattes med:

8.6.2 Offentlig privat samarbeid

Offentlig privat samarbeid (OPS) legges til grunn ved utvikling av nye skoler dersom samarbeidet med private aktører gir en økonomisk eller skolefaglig gevinst.

9. Takster, avgifter og gebyrer for 2016 fastsettes slik:

9.1 Månedlig oppholdsbetaling i barnehage

Månedlig oppholdsbetaling i barnehage

01.01.–31.12.2016

For foresatte med årlig inntekt lik med eller over kr. 473 000 gjelder følgende satser for månedlig oppholdsbetaling:

1. barn	2 695
2. barn (70 %)	1 921
3. barn (50 %)	1 405

Kost i barnehage tilsvare kr. 115 pr. barn pr. måned, og er inkludert i satsene.

Foresatte med årlig inntekt under kr. 473 000 skal etter søknad betale en månedlig sats som på årsbasis tilsvare 6 % av årlig inntekt. Kostpenger kommer i

tillegg. Søskenmoderasjon gjelder også for denne gruppen.

Satsene gjelder fulltidsplass i kommunale barnehager, dvs. oppholdstid 41 timer pr. uke eller mer. Bydelsutvalgene fastsetter betalingssatser for barn med oppholdstid inntil 41 timer.

Det gis fritak for foreldrebetaling for 20 timer pr. uke til alle fire- og femåringer i husholdninger med en samlet personinntekt, etter skatteloven kapittel 12, og skattepliktig kapitalinntekt, under kr. 405 000. Tilsvarende gjelder for barn med utsatt skolestart.

Oppholdsbetalingen for fulltidsplass i bydeler med gratis kjernetid utover nasjonal ordning reduseres med betaling tilsvarende 20 timer. Byrådet kan fastsette innretningen av tilbud om gratis kjernetid i barnehage, i henhold til gjeldende føringer for tildeling av statlige midler.

Inntektsgrense for inntektsgradert oppholdsbetaling og gratis kjernetid for 4- og 5-åringer vil bli fastsatt av Stortinget i forbindelse med behandling av statsbudsjettet for 2016. Oppholdsbetaling i Oslo kommune må justeres i henhold til Stortingets vedtak.

9.2 Månedlig oppholdsbetaling i aktivitetsskolen

Månedlig oppholdsbetaling i aktivitetsskolen
01.01.–31.12.2016

	Inntekt fra kr. 202 663 (2,25G)*	Inntekt under kr. 202 662 (2,25G)*	Inntekt til kr. 360 288 (4G)	Inntekt over kr. 360288 (4G)
Heldags- plass	608	1 117		2 848
Halv- dags- plass	391	718		1 925

*Inntektsgrensene justeres i samsvar med endring i Folketrygdens grunnbeløp (G) fra 01.05.2016.

Det kreves ikke oppholdsbetaling i aktivitetsskolen for barn med særskilte behov fra 5.–7. trinn.

9.3 Tilbud til barn med særskilte behov fra 8.–10. trinn og på videregående skole

Det kreves ikke oppholdsbetaling for tilbud før og etter skoletid til barn med særskilte behov fra 8.–10. trinn og på videregående skole.

9.4 Egenbetaling for elevplasser ved Oslo musikk- og kulturskole

Egenbetaling for ordinære elevplasser i Oslo musikk- og kulturskole økes med 2,7 % til kr. 3 703 pr. elev pr. år fra 01.01.2016. Byrådet gis fullmakt til å fastsette avgifter utenom ordinære elevplasser innen rammen av vedtatt budsjett.

9.5 Egenbetaling for renhold, matlaging m.m.

Med hjemmel i forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester fastsettes fra og med 01.01.2016 følgende betalingssatser og utgifter for renhold, matlaging m.m.

Husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag – i hht. forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester ¹⁾	Timesats i kroner	Utgiftstak i kroner pr. mnd./pr. år (timer)
Under kr. 180 136 (under 2 G) ²⁾	31	186 pr. mnd. (6 timer)
Fra 180 136 (2–3 G)	70	7 000 pr. år (100 timer)
Fra 270 204 (3–4 G)	182	18 200 pr. år (100 timer)
Fra 360 272 (over 4 G)	301	30 100 pr. år (100 timer)

1) Alminnelig inntekt 2014 tillagt ev. utenlandsk pensjon og hjelpestønad til hjelp i huset, og fratrukket evt. omsorgslønnsbidrag i alminnelig inntekt. Inntekten gjelder for husstanden, dvs. hjelpemottaker og ektefelle/ partner/samboer, evt. også foreldres inntekt dersom hjelpemottaker er under 18 år.
2) Dersom husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag er under 2 G, skal samlet vederlag for tjenester ikke overstige et utgiftstak på kroner 186 pr. måned i 2015. Jfr. forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 10. Utgiftstaket reguleres hvert år i statsbudsjettet som legges frem i oktober og vedtas i desember. Revidert sats for inntekter under 2G legges derfor frem i Tilleggsinnstillingen for budsjett 2016.

9.6 Egenbetaling for trygghetsalarm

Husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag – i hht. forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester	Månedssats i kroner
Fra 270 204 (over 3 G)	236

Bydelene gis fullmakt til å avgjøre om de vil innkreve egenandeler på trygghetsalarmer.

Ekstrakostnad for utrykninger utenfor brukers hjem samt brukerstøtte betales av brukeren uavhengig av brukers husholdsinntekt.

9.7 Behovsprøving ved vedtak om utvidede trygghetspakker

Personer over 75 år skal ha rett på å få trygghetsalarm til innendørs bruk når de selv ønsker dette, dvs. uten at bydelen gjør en behovsvurdering. Søknader om tildeling av alarmer og utstyr utover digital trygghetsalarm til innebruk skal behovsprøves før vedtak om slike utvidede trygghetspakker fattes. Dette skal gjelde for alle aldersgrupper.

9.8 Egenandel på anskaffelse av utstyr når brukers husholdsinntekt er over 2G

Innkjøp av trygghetsalarmer for innendørs bruk finansieres 100% av Oslo kommune. For bærbare digitale trygghetsalarmer til utendørs bruk og tilleggsutstyr utover dette betales 50% av innkjøpspris som egenandel av brukeren som får vedtak om dette utstyret når brukerens husholdsinntekt er over 2 G. Brukere med husholdsinntekt under 2G fritas for egenandel.

9.9 Egenandel på installasjon av utstyr når brukerens husholdsinntekt er over 2G

Engangskostnaden for installasjon av alle typer trygghetsalarmer og tilleggsutstyr skal betales av brukeren når brukerens husholdsinntekt er over 2 G. Brukere med husholdsinntekt under 2G fritas for egenandel.

9.10 Tilrettelagt transport: Egenandel for TT-reiser i Oslo

Egenandel for TT-reiser innenfor Oslos grenser settes til kr. 52 for voksne og kr. 26 for barn under 18 år.

9.11 Tilrettelagt transport: Egenandelstak for faste reiser til aktivitetsskole, dagtilbud som alternativ til arbeid, arbeid og høyere utdanning

Det settes et egenandelstak på kr. 520 pr. måned for faste TT-reiser til aktivitetsskole, dagtilbud som alternativ til arbeid, arbeid og høyere utdanning. Egenandelstaket gjelder både i Oslo og Akershus.

9.12 Egenandel for reisende til skolefritidsordning annet sted enn lokalisert til grunnskolen

Egenandelen for transporttjenester for reiser til skolefritidsordning på annet sted enn lokalisert til grunnskolen settes til kr. 520 pr. måned for reiser i Oslo.

9.13 Transporttjenesten for forflytningshemmede mellom 6 og 67 år – fritidsreiser

For brukere av transporttjenesten for forflytningshemmede mellom 6 og 67 år settes kvoten til 150 reiser pr. år. For brukere som for første gang søker etter

1. juli, settes kvoten til 75 fritidsreiser første året. Det gis anledning til å søke om et begrenset antall tilleggsreiser.

9.14 Transporttjenesten for forflytningshemmede over 67 år som ikke er blinde eller svaksynte – fritidsreiser

For brukere av transporttjenesten for forflytningshemmede over 67 år som ikke er blinde eller svaksynte, settes kvoten for fritidsreiser til 70 reiser pr. år. For brukere som for første gang søker etter 1. juli settes kvoten til 35 reiser. Det gis anledning til å søke om et begrenset antall tilleggsreiser.

9.15 Transporttjenesten for forflytningshemmede over 67 år som er blinde eller svaksynte eller spesialbilbrukere – fritidsreiser

For primærbrukere av transporttjenesten for forflytningshemmede over 67 år som er blinde eller svaksynte eller spesialbilbrukere gis en kvote på 150 fritidsreiser pr. år. For primærbrukere som for første gang søker etter 1. juli, settes kvoten til 75 fritidsreiser første året. Det gis anledning til å søke om et begrenset antall tilleggsreiser.

9.16 Gebyr og avgift for vann og avløp

Satsene for gebyr og avgift for vann og avløp reduseres med 2,0%.

9.17 Husholdningsrenovasjon

Satsene for renovasjonsgebyr økes med 7,0%.

9.18 Feiegebyr

Satsene for feiegebyr holdes uendret.

9.19 Fullmakt til byrådet (generelt vedtak)

Byrådet gis fullmakt til å justere gebyrene for vann og avløp, renovasjon og feiing basert på bystyrets vedtatte budsjett og i henhold til gjeldende forskrifter for selvkostberegning.

10. Økonomireglement

Byrådets forslag til økonomireglement vedtas, jf. kap. 15 i Del 2.

11. Prosedyre for bemanningsreduksjoner

Byrådets forslag til prosedyre for bemanningsreduksjoner vedtas, jf. vedlegg i Del 2.

Vedlegg

Forholdet mellom budsjettkapitler og områdeoverskrifter

Kap.	Områder/kapitler	Fordeling
By i vekst		
400	Eiendoms- og byfornyelsesetaten (BYU)	100 %
482	Handlingsprogram Groruddalen (BYU)	100 %
520	Byantikvaren (BYU)	100 %
609	Plan- og bygningsetaten (BYU)	100 %
FO1	Helse, sosial og nærmiljø – bydelene	0,1 %
481	Handlingsprogram Oslo sør (EST)	100 %
483	Områdesatsing Tøyen (EST)	100 %
Kunnskapsbyen		
200	Utdanningsetaten (KOU)	100 %
203	Pedagogisk-psykologisk tjeneste (KOU)	100 %
208	Avsetning husleier skoler (KOU)	100 %
210	Grunnskolen (KOU)	100 %
211	Aktivitetsskolen (Skolefritidsordningen) (KOU)	100 %
230	Videregående skoler (KOU)	100 %
231	Fagopplæring (KOU)	100 %
250	Fagskolen (KOU)	100 %
294	Voksenopplæring (KOU)	100 %
Talentenes by		
455	Næringsutvikling (KON)	100 %
459	Næringsetaten (KON)	100 %
500	Kulturtilskudd m.m. (KON)	100 %
501	Kultureiendommer (KON)	100 %
502	Kulturetaten (KON)	100 %
504	Munch-museet (KON)	100 %
508	Avsetning husleier kulturbygg (KON)	100 %
290	Oslo musikk- og kulturskole (KOU)	100 %
Byen for alle		
354	Enhet for mangfold og integrering (KON)	100 %
581	Den norske kirke og andre trossamfunn (KON)	100 %
590	Gravferdsetaten (KON)	100 %
FO1	Helse, sosial og nærmiljø – bydelene	57 %

Kap.	Områder/kapitler	Fordeling
F02B	Oppvekst – bydelene	71 %
FO3	Pleie og omsorg – bydelene	35 %
FO4	Økonomisk sosialhjelp og KVP – bydelene	100 %
FO1	Helse, sosial og nærmiljø – kap. 308	100 %
FO4	Økonomisk sosialhjelp og KVP – kap.308	100 %
314	Helsetaten (EST)	100 %
315	Velferdsetaten (EST)	100 %
316	Opplæringskontoret for helse- og oppvekstfag (EST)	100 %
317	Fastlegetilskudd og pasientskadeerstatning (EST)	100 %
318	Vederlagsutbetalinger (EST)	100 %
350	Trygdeordninger (EST)	100 %
360	Barne- og familieetaten – barnevern (EST)	100 %
362	Kriminalitetsforebygging blant ungdom (EST)	100 %
373	Byomf. tiltak – avsetn. helse og sosiale tj. (EST)	100 %
374	Prosjekteringsmidler (EST)	100 %
384	Bydelenes hjelpemiddeltjeneste (EST)	100 %
427	Tap på utlån (EST)	100 %
428	Sosiale boligvirkemidler (EST)	100 %
Ung by		
F02A	Barnehager – bydelene	100 %
F02B	Oppvekst – bydelene	29 %
F02B	Oppvekst – kap. 308	100 %
305	Bydelene – etablering av nye barnehager (KOU)	100 %
306	Bydelene – diverse barnehagetiltak (KOU)	100 %
Byen for de eldre		
FO3	Pleie og omsorg – bydelene	65 %
FO3	Pleie og omsorg – kap- 304	100 %
313	Sykehjemsetaten (EST)	100 %
372	Byomfattende tiltak – avsetninger eldre (EST)	100 %
Blågrønn by		
645	Energigjenvinningsetaten – husholdninger (MOS)	100 %
542	Bymiljøetaten (MOS)	54 %

Kap.	Områder/kapitler	Fordeling
643	Renovasjonsetaten – næring (MOS)	100 %
620	Vann- og avløpsetaten – forvaltning (MOS)	100 %
640	Renovasjonsetaten – selvkost (MOS)	100 %
770	Klima- og energiprogrammet (MOS)	100 %
FO1	Helse, sosial og nærmiljø – bydelene	1 %

Idrettsbyen		
542	Bymiljøetaten (MOS)	23 %
548	Avsetning husleier idrettsprosjekter (MOS)	100 %

Bærekraftig bytransport		
542	Bymiljøetaten (MOS)	23 %
711	Kjøp av transporttjenester (MOS)	100 %
752	Andre utgifter vedr. miljø og samferdsel (MOS)	100 %
761	Sykkelprosjektet (MOS)	100 %

Trygg og velorganisert by		
120	Byråd/byrådsavdelingene (BLK)	100 %
126	Div.avsetn.og tidsb. tiltak under byrådsavd. (BLK)	100 %
140	Kommuneadvokaten (BLK)	100 %
150	Rådhusets forvaltningstjeneste (BLK)	100 %
191	Tilfeldige utg. etter byrådets bestemmelse (BLK)	100 %
100	Bystyret m.v. (BYS)	100 %
101	Ordførerens kontor (BYS)	100 %
102	Tilfeldige utg. etter bystyrets bestemmelse (BYS)	100 %
109	Kontrollutvalget (BYS)	100 %
110	Kommunerevisjonen (BYS)	100 %
111	Helse-, sosial- og eldreombudet (BYS)	100 %
112	Stortingsvalg og kommunevalg (BYS)	100 %
122	Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)	100 %
125	Utviklings- og kompetanseetaten (FIN)	100 %
130	Kemnerkontoret (FIN)	100 %
124	Forsikringer (FIN)	100 %
192	Diverse avsetninger og tilfeldige inntekter (FIN)	100 %
426	Tap på lånegarantier (FIN)	100 %
184	Beredskapsetaten (MOS)	100 %
650	Brann- og redningsetaten (MOS)	100 %
FO1	Helse, sosial og nærmiljø – bydelene	42 %

Oslo kommunes styringssystem

Bystyret

Oslo kommunes øverste myndighet er bystyret, som består av 59 representanter valgt gjennom kommunevalg hvert fjerde år. Bystyret bestemmer hovedlinjene i utviklingen av byen og kommunens tjenester, blant annet gjennom sine budsjettvedtak.

Sakene som behandles i bystyret blir i hovedsak fremmet av byrådet, og behandlet i en av de fem komiteene som avgir innstilling til bystyret. Komiteene er byutviklingskomiteen, finanskomiteen, helse- og sosialkomiteen, kultur- og utdanningskomiteen og samferdsels- og miljøkomiteen. Bystyret ledes av ordføreren som velges av bystyret selv.

Byrådet

Oslo kommune har fra 1986 hatt parlamentarisme med et byråd som «regjering». Byrådslederen er byens «statsminister». Byrådet består av åtte byråder som tilsværer statsråder. Byrådet leder kommunens administrasjon, fremmer forslag til bystyret og er ansvarlig for gjennomføring av bystyrets vedtak. Byrådet har i tillegg myndighet til selv å treffe avgjørelser i en rekke saker.

Byrådsavdelingene

Det er syv byrådsavdelinger som hver ledes politisk av en byråd. (Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester har to byråder; byråd for eldre og byråd for helse og sosiale tjenester). En byrådsavdeling kan sammenlignes med et departement og ledes administrativt av en kommunaldirektør. Den skal følge opp og føre tilsyn med tjenesteproduksjonen og forvaltningen i kommunens etater, virksomheter og foretak.

Etatene

Kommunens etater har ansvar for å gjennomføre kommunens oppgaver. Det er 24 etater som rapporterer til Byrådsavdelingene.

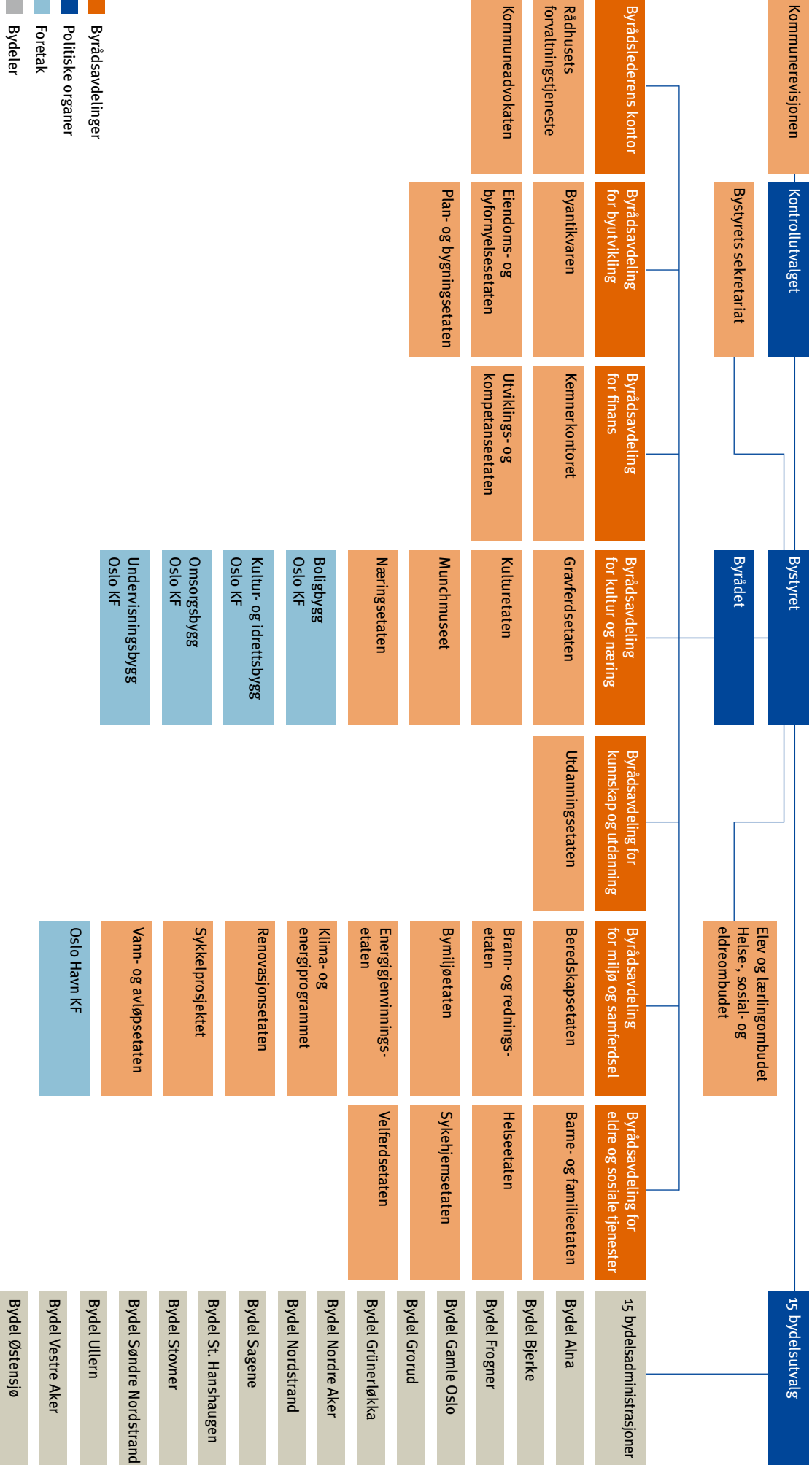
Kommunale foretak

Oslo har valgt å organisere deler av oppgavene i kommunale foretak (KF) med eget styre. De forvalter for eksempel kommunale bygg. Undervisningsbygg har ansvar for skoler, Omsorgsbygg har ansvar for bl.a. sykehjem/omsorgsboliger og barnehager, Boligbygg har ansvar for kommunens bolig-eiendommer, mens Kultur og idrettsbygg har ansvar for kulturbygg og idrettsanleggene. Organiseringen skal bidra til profesjonell forvaltning av kommunens bygninger. Brukerne (skole, sykehjem, barnehage) betaler husleie som skal dekke KF’enes drift og vedlikehold av byggene.

Bydelene

Oslo har 15 bydeler som styres av bydelsutvalg med 15 politikere som er valgt lokalt. Nesten halve Oslos driftsbudsjett fordeles til bydelene. En bydel har egen administrasjon som ledes av en bydelsdirektør. Deres viktigste ansvarsområder er tjenester til de eldre, barnehager og sosiale tjenester. Det er stor variasjon i behovet for kommunale tjenester mellom bydelene. Bydelene får tildelt budsjetttramme etter kriterier som avspeiler befolkningen (størrelse, alderssammensetning og levekår).

Organisasjonskart

- Byrådsavdelinger
- Politiske organer
- Foretak
- Bydeler
- Etater

